

Chloe Phillips

Cantautora nord-americana

«És fascinant veure tanta cultura concentrada en un lloc tan petit»

4

Chloe Phillips
«És fascinant veure
tanta cultura
concentrada en
un lloc tan petit»

10

Què és la plataforma
per la Llengua?

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG
del català

12

Punts de vista

13

L'Editorial

14

El català, llengua de
cohesió a Tèrmens /
Centre Social Ribetà
(Els Xulius)

16

L'Antònia Carbó i la
Maria Gràcia, del Círcol
Catòlic de Badalona

18

Història d'un procés

PUBLICACIÓ SEMESTRAL

CONSELL DE REDACCIÓ: Salvador Casals,
Serafín Castaño, Miquel Alsina i Oriol Jordan
EDITA: Federació d'Ateneus de Catalunya
COORDINACIÓ: Oriol Jordan
REDACCIÓ I CONTINGUT: Oriol Jordan
FOTOGRAFIES: Arxiu FAC i VVAA.

FOTOGRAFIA DE PORTADA: Toni Galitó
DISSENY: l'Apòstrof, sccl
MAQUETACIÓ: Sílvia Vallverdú (vallverducomunicacio2@yahoo.es)
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Contextual Serveis Lingüístics
IMPRESSIÓ: Gràfiques Vosin Mateu
DIPÒSIT LEGAL: B- 46681-2009

Si voleu rebre la revista *Ateneus* adreceu-vos a:
Federació d'Ateneus de Catalunya
Tel. 93 268 81 30
ateneus@ateneus.cat
Plaça Víctor Balaguer, 5, 1r, 08003 Barcelona

24

Ateneus a Washington

26

Aprendre català: una oportunitat única per obrir-nos camins!

30

L'ateneisme català descobreix les entitats del sud del País Valencià

33

Post-its

34

Lluís Puig:
«Totes aquelles entitats que tenen un teixit humà important tenen un gran actiu»

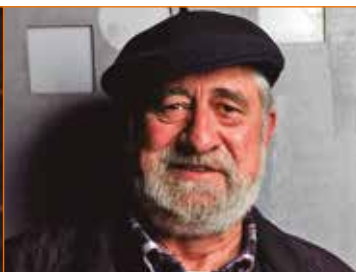
38

Laura Borràs:
«No podem deixar que la Cultura sigui sinònim de precarietat»

44

Pepe Beúnza:
«La presó és, i ha de ser, una eina de lluita per esdevenir més savis i forts»

Creu de Sant Jordi 2014

Entitat d'utilitat pública segons la resolució JUS/675/2013.

La Federació d'Ateneus de Catalunya agraeix a El Retiro de Sitges, al Círcol Catòlic de Badalona i a l'Ateneu Barcelonès que ens hagin obert les portes de les seves seus. També volem agrair la col·laboració de l'Imma Pulido, la Marta del Castillo, l'Antoni Pérez Valls de l'ACPO i l'Helena Picó. També volem fer referència a les col·laboracions de l'Ateneu Golmesenc, el Casino Menestral Figuerenc, l'Ateneu de Tèrmens i els Xulius de Sant Pere de Ribes. Des d'aquí volem fer una menció especial a la Chloe Phillips, l'Òscar Escuder, l'Antònia Carbó i la Maria Gràcia, la consellera Laura Borràs, el conseller a l'exili Lluís Puig i al Pepe Beúnza per haver cedit una part del seu temps per atendre'ns.

Chloe Phillips, Cantautora nord-americana

«Avui, el 'somni americà' és gairebé igual de possible a Canadà, Austràlia o Europa»

Una casualitat ha fet que l'entrevista amb la gairebé vilanovina Chloe Phillips (Washington, 1995), la fem al cinema El Retiro de Sitges, que ens ha obert les seves portes posant-nos totes les facilitats possibles. La Chloe va venir per primera vegada a Catalunya amb setze anys, i va estar deu mesos amb una família de Vilanova i la Geltrú; i ara, gràcies al programa *Katalonski* de TV3, té l'oportunitat ideal per establir-se entre nosaltres de manera permanent i encetar una carrera musical, fent realitat el 'somni català'. En poc temps, la Chloe ha esdevingut una catalana més, gràcies a la seva empatia, proximitat i talent. Amb ella ens trobem uns dies abans de Tots Sants, i passem una estona divertida intercanviant experiències sobre qüestions quotidianes relacionades amb la cultura i la llengua.

«Per nosaltres, el Halloween és l'únic moment en el qual ens podem disfressar i fer gresca pel carrer»

Ets més de Castanyada o de Halloween?

[Riu] Jo soc més de Halloween!

Com viu una americana una festivitats com la Castanyada quan fa una immersió cultural a Catalunya?

Doncs, és curiós, perquè jo vaig estar aquí l'any 2011 i la gent deia el mateix que ara, que estem una mica envaïts per aquesta festa, totes dues coincideixen el mateix dia. Entenc que Halloween és una festa que heu afegit i us pot crear conflicte, però d'altra banda, hi ha una festa vostra que a nosaltres ens agradaria molt tenir.

Quina?

El Carnestoltes! Disfressar-se i passar-s'ho bé. Per nosaltres, l'única festa que tenim com a pròpia en aquest sentit és el Halloween. És l'únic moment en el qual ens podem disfressar i fer gresca pel carrer.

La Chloe Phillips és americana o catalana?

Home [riu]! Em fas una pregunta molt difícil! Jo et diria que sempre seré catalana i sempre seré americana.

Avui som a El Retiro de Sitges, la població veïna de la qual podríem dir que és la teva vila a Catalunya, Vilanova i la Geltrú. Et deu sonar que aquestes poblacions tenen certes rivalitats. En aquest cas pel mateix carnestoltes, el xató... aquí hi trobaríem també Vilafranca. Com els vius aquests localismes?

Sí, bé, de fet, fa un mes vaig ser a Vilafranca per un concert, i me'n recordo que era època de verema, la qual cosa es feia evident caminant pels carrers, i sentia l'olor del raïm a l'aire. Em va semblar molt fascinant i interessant veure com viatjant tan poca distància tot puguí canviar tant, que hi hagi tanta cultura concentrada dins d'un lloc tan petit, que realment no ho és tant com sembla. Això a mi em captiva. Tant Vilafranca, com Vilanova i Sitges, tots tres llocs tenen coses molt diferents per oferir i això m'encanta.

Molt sovint, des d'Europa s'ha venut una versió una mica romàntica d'Amèrica. Allò del somni americà tan idealitzat. Molta gent d'aquí se n'ha anat a fer les amèriques i el somni, però, de sobte, arribes tu, una americana, i ens expliques que el teu

«Em va semblar fascinant veure tanta cultura concentrada en un lloc tan petit, que realment no ho és tant com sembla»

somni és viure a Catalunya. Com s'explica això?

Sí, podria ser que fos perquè vaig néixer als Estats Units i era un lloc que sempre havia conegut, i segurament a mi em fa més gràcia anar a fora i veure una altra cosa. Per mi, el *somni americà* és una cosa gairebé igual de possible en molts altres llocs, com ara Canadà, Austràlia, Europa, i fins i tot més possible, perquè ara als Estats Units tenim una distància entre els rics i els pobres força gran, i no hi ha tant moviment entre classes socials com hi havia abans.

I aquí, a Catalunya, has observat alguna cosa diferent en aquest sentit?

Jo crec que aquí hi ha més sentit comú. Al meu país tenim problemes amb el racisme, també perquè hi ha molts grups culturals diferents i actuar junts, com a comunitat, potser costa una mica més. Avui dia pensem més en nosaltres mateixos.

Hi influeix l'aïllament geogràfic envers Europa?

Sí, jo crec que sí, això ha propiciat que ens desenvolupem d'una altra manera.

Ara fa uns dies que has estrenat el teu single, *Barcelona*, que esperem que vagi seguit d'un disc, però la cançó feia anys que la tenies escrita, oi?

Sí, del 2011, quan tenia 16 anys. Vaig passar deu mesos aquí amb una família vilanovina, catalana, i en tornar a casa meva encara em quedava un any d'institut, i havia d'anar a la Universitat després. Aleshores vaig trobar molt a faltar Vilanova: el clima, la gent, el menjar, la cultura... Sou gent que realment viviu la vida, i molt educada també. No vull generalitzar, però, realment, en els temes més bàsics sou bastant educats. Jo crec que ni tan sols us n'adoneu.

Parlem també de llengua. A Catalunya sempre hem tingut fascinació per la gent que ve de fora i aprèn la nostra llengua. Tu vens d'un país molt gran, on la llengua que es parla és ara mateix la més parlada del món després del xinès. Creus que tenim un cert complex de país petit pel que fa al català?

Jo veig que molts catalans aquí estan molt orgullosos de parlar català, però a la vegada també sou conscients que molta gent de fora no valora la vostra llengua, i això us enutja una mica, o us provoca pena. És com si no us volguessin entendre, com si tinguéssiu la sensació que, per a les persones de fora, la nostra cultura no val res. I si la nostra cultura no val res, nosaltres tampoc valem res per a elles.

«Sou conscients que molta gent de fora no valora la vostra llengua, i això us enutja una mica, o us provoca pena»

«Com que no tenim la sensació que hem de protegir la nostra llengua tenim molta llibertat lingüística, moltes paraules inventades que van sorgint, però crec que en català teniu la sensació que no voleu perdre la llengua pròpia»

En moltes de les entrevistes que concedeixes als mitjans, la gent et pregunta si tens parella. Decebrems els teus seguidors si els diem que ara mateix estàs casada amb els pronoms febles?

Els pronoms febles! [Riu] Molt bon joc això de relacionar les parelles amb els pronoms febles! [riu]. A mi m'encanten! Al principi jo sentia el català com una llengua que es parla molt ràpidament i, aleshores, moltes vegades els pronoms febles s'ajunten amb moltes paraules, com ara "l'hi" o "l'han"... Al no acabar d'entendre com funcionaven, vaig haver d'anar a classe de català per aprendre'n. Avui dia encara em costen una mica.

Però tu vens d'una variant lingüística de l'anglès d'Anglaterra que està més acostumada a les contraccions, a fer-se més curt. No ajuda, això?

Sí, definitivament, però de vegades no t'adones que hi ha una contracció perquè hi ha el "li", el "l'hi" el "lis"...

Un dels avantatges de la llengua catalana és que podem construir frases amb ordres molt diversos. Passa el mateix en anglès?

No, l'anglès és molt estricta pel que fa a l'ordre de les paraules. I això ho vaig notar, perquè va haver-hi

una època que estudiava rus i en rus les paraules es poden ordenar també de manera molt diversa. En català també noto que tinc una mica més de llibertat a l'hora d'organitzar els mots. Això també m'agrada, és realment un avantatge.

En canvi, però, la llengua catalana està regida per unes normes que dicta l'Institut d'Estudis Catalans, cosa que no existeix amb l'anglès. Allà són els mateixos diccionaris els que introdueixen els neologismes.

Als Estats Units tenim diccionaris i normes lingüístiques, però aquestes normes moltes vegades a Anglaterra són diferents. Per exemple, una cosa tan petita com una coma, als EUA enumerem diferents coses amb comes entremig, i a Anglaterra em sembla que això no ho fan tant. Potser com que no tenim la sensació que hem de protegir la nostra llengua tenim molta llibertat lingüística, moltes paraules inventades que van sorgint —com també passa en català i en castellà—, però crec que en català teniu la sensació que no voleu perdre la llengua pròpia.

Quan vas venir, no tenies coneixement que a Catalunya hi havia una llengua pròpia diferent del castellà. Què vas fer quan t'hi vas trobar?

Vaig flipar. En arribar aquí, els dos primers dies amb la família estaven parlant en castellà amb mi i també entre ells, perquè jo havia fet dos anys de castellà a l'institut i sabia dir les coses més bàsiques. Al cap de dos dies van començar a parlar en català entre ells i em van dir que «a casa nostra sempre parlem en català entre nosaltres, i ens costa parlar en castellà». La meva reacció va ser «però aquesta llengua què és, d'on surt?».

Seria tot un xoc.

Sí, perquè jo havia fet una mica de recerca a casa, però pensava que el català era una llengua que gairebé ningú parlava, com ara l'occità, per exemple.

Què hauria de fer la llengua catalana per tenir una mica més de reconeixement internacional?

Jo crec que TV3 ho ha fet molt i molt bé, amb sèries com ara *Merlí* i *Benvinguts a la Família*, que són a Netflix, i amb només això molta gent ja identifica que la gent de la sèrie sembla que parla en català. Jo crec que aquesta és la manera d'ensenyar la cultura catalana.

Quan vas tornar per primer cop de Catalunya a casa teva, vas seguir mantenint algun contacte amb la llengua catalana?

Sí, sí, perquè amb l'Anna, de la família de Vilanova, parlem una vegada al mes per Skype. I també segueixo mirant TV3.

T'hem adoctrinat bé, veig!

Síiii! [Riu]. Estic molt adoctrinada [rialles].

Com a Ateneus, una de les nostres vocacions és la cultura popular. Què és el que t'ha impactat més del que has viscut a Catalunya en aquest àmbit?

Sense dubte, el Tió [riu]. Jo creia que això havia de ser una broma, que els nens vinguin aquí i que un tros de fusta cagui [riu].

Doncs és curiós, perquè normalment la gent parla dels castellers. No teniu pas res equivalent als Estats Units, oi?

Que va, allà per Nadal tenim l'arbre, obrim els regals... però aquí no, aquí anem a donar cops a un tros de fusta perquè cagui.

«Posant sèries a Netflix com ara Merlí i Benvinguts a la família, molta gent de fora ja identifica que la gent de la sèrie parla en català»

El Retiro de Sitges

El Retiro és una entitat plural i oberta a tothom. Des de 1870 treballa per oferir als sitgetans un marc social on compartir idees, fer amics, divertir-se, participar en les tradicions locals, desenvolupar la creativitat i gaudir de les més diverses propostes de lleure.

Després hi ha el Caganer. Com veus, tot forma part del mateix nivell d'escatologia.

Sí, no entenc el perquè! Però són molt graciosos!

Com es viu el fenomen de la festa major als EUA? Què t'enduries d'aquí?

Nosaltres no tenim festes majors. Suposo que a New Orleans tenen carnestoltes, però realment crec que ens falten moltes de les coses que teniu aquí. Jo importaria des dels carnestoltes als castellers passant per tot el menjar, el concepte de tenir una plaça de la Vila, o l'assignatura de filosofia abans de la universitat.

Val la pena viure en una República, tu que hi vius?

Hmmm... bé, després de les darreres eleccions...

A Catalunya tothom recorda què feia l'11 de setembre de 2001. Què feies tu el 17 d'agost de 2017?

Jo era a Los Angeles amb els meus pares visitant una altra part de la família, i recordo que estàvem en un Airbnb, i el meu pare va posar la tele i van aparèixer imatges sobre l'atemptat terrorista a Barcelona. Immediatament vaig escriure un missatge a la família de Vilanova, preguntant si estaven bé. Em va fer molta por veure que realment, en una ciutat que estimo tant, hagi passat una cosa així... em sembla impossible, coses contradictòries. Sou una gent molt educada i pacífica, i que us passi això, o que passi a tot arreu,

és molt injust. Jo he caminat pels mateixos carrers, podria haver estat jo, o qualsevol de vosaltres.

La vostra indústria cinematogràfica és molt potent, i expliqueu moltes històries de princeses, castells, dragons, cavallers medievals... però vosaltres no teniu res de tot això. Com vas reaccionar quan t'hi vas trobar a Europa?

De debò, quan veig un castell, sento que estic com en un conte de fades [riu]. A mi m'encanta, és història! Molts americans tenim arrels a Europa, i segurament el fet de tenir una història tan curta fa que ens faci gràcia poder veure una de més llarga, perquè als EUA... és una altra història. Als Estats Units, en lloc de construir una història amb la gent que hi havia, de manera conjunta, més aviat vam acabar destruint la seva, que és una cosa molt trista.

Ara marxés als Estats Units, però...

Ara m'he donat dos mesos per estar allà i aconseguir un visat. Quan torni crec que buscaré un treball a mitja jornada, com ara fer de professora d'anglès, i per a les altres vint hores tinc planejat de fer altres coses, que ja us explicaré més endavant...

Ens agradarà molt que ens les puguis explicar. Moltes gràcies, Chloe!

Gràcies a vosaltres!

Òscar Escuder
*President de la Plataforma
 per la Llengua*

Què és la Plataforma per la Llengua?

Què és la Plataforma per la Llengua?

La Plataforma per la Llengua (PL) és una ONG. Nosaltres l'anomenem l'ONG del català, mitjançant la qual intentem que el català acabi essent una llengua normal i els seus parlants tinguin els mateixos drets que els parlants de llengües de dimensions semblants en el context de països democràtics i civilitzats. Moltes vegades se'ns intenta fer creure que el català és una llengua petita, i no ho és, és una llengua mitjana. Té deu milions de parlants, i això en el context de la Unió Europea vol dir que hi ha onze llengües oficials amb menys parlants que el català. Si mirem el context de les llengües del món, el català es mou entre les posicions 70 i 100 de 6.000 llengües totals a tot el planeta. Fins on nosaltres sabem, som l'ONG dedicada estrictament a una llengua més gran d'Europa.

En quin àmbit de la societat el català està més debilitat?

Hi ha dos àmbits on estem particularment malament: la justícia i el cinema. Dos clàssics. En general, podríem dir que els àmbits on l'Estat espanyol i el francès tenen més força, més capacitat d'actuació i de posar traves, és allà on la nostra llengua està pitjor. I als àmbits on no tenen tant de marge de maniobra (que en tenen a tot arreu), és on la tenim millor. Per exemple, en l'ús del català a internet estem molt per sobre del que ens tocava per nombre d'habitants o de parlants. Hi ha una dada interessant, com és un mètode que serveix per assignar a cada llengua la magnitud que li pertoca en funció del seu mercat

socioeconòmic. Segons aquest índex, el català se situa en la posició 27 del món, de les 6.000 llengües. Per tant, som més forts econòmicament que demogràficament, si ho volem veure així.

En què ens pot ser útil a les nostres entitats la PL?

Sobretot, que els ateneus tinguin molt clar que si tenen qualsevol dubte lingüístic, o qualsevol cosa relacionada amb la nostra llengua en la qual creguin que podem col·laborar, que no siguin tímids i que s'adrecin a nosaltres. Nosaltres podem ser molt útils en tot el que pot ser un servei d'assessorament lingüístic i de queixes. Són consultes que responem encantats i sense cap cost. També intentem ajudar quan sorgeixen problemes lingüístics amb empreses o entitats dependents de l'Estat o d'administracions autonòmiques, i també en l'àmbit jurídic dins l'àmbit de llengua catalana.

Col·laboreu amb altres entitats d'àmbit lingüístic, com ara el Consorci per a la Normalització Lingüística?

I tant! Col·laborem amb temes com les parelles lingüístiques, per dir-te un exemple. Fixeu-vos que si ja establim sinergies amb entitats a escala internacional, què no hem de fer amb la gent de casa? A banda del Consorci, també som a altres entitats com Som Escola, i fem molt treball en equip. Ara que tenim la sort de tenir tres governs autonòmics que, com a mínim no són hostils a la llengua (Catalunya, País Valencià i Illes), podem dir que tenim bon tracte amb aquestes tres administracions.

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

L'ONG del català

Per tant, no us cenyiu només al Principat de Catalunya, oi?

Exacte, nosaltres treballem tot el domini lingüístic, inclòs l'Alguer. Allà tenim una delegació permanent, amb un grup de gent treballant-hi. I vam contribuir al fet que el maig passat, quan es va reformar la llei d'ensenyament de Sardenya, s'incloués el català amb els mateixos drets que el sard, una llengua que és habitual i pròpia a la resta de l'illa. Per tant, als joves algueresos probablement se'ls ensenyarà regladament català en l'ensenyament primari per primer cop a la història. La llei s'aplicarà, si dona temps, a partir del pròxim curs escolar. Si això és així, hi haurà més ensenyament de català a l'Alguer, que no pas a la Catalunya Nord, excepte a les xarxes d'escola on es fa, i a la Franja de Ponent, on la presència del català com a matèria dins l'ensenyament reglat és zero. I això, malgrat la continuïtat geogràfica d'aquests territoris, contraposadament a l'aïllament geogràfic de l'Alguer.

Aquesta setmana heu presentat la campanya Stop Catalanofòbia.

Sí, aquesta campanya té un doble objectiu. Per una banda conscienciar la població dels nostres drets, com és el de poder-nos adreçar a les administracions de l'Estat o autonòmiques en català, i la seva obligació d'entendre'ns. I no sempre passa. Ens consten casos de discriminacions greus on no s'ha ofert el servei, s'ha insultat, vexat, o fins i tot algun cas d'agressió física per demanar de ser tractat en català. I per una altra, demanar a les administracions que actuïn en conseqüència i evitin que això passi. Això és responsabilitat seva, ja que no pot ser que t'adreçis en català a un policia nacional, i pel sol fet de fer-ho en aquesta llengua no et facin el servei que demanes, com ara renovar-te el DNI. Tenim constància de fins i tot un ciutadà que va rebre una multa de 60€ per adreçar-se en català a un guàrdia civil a l'aeroport. Pot

fer riure, però és absolutament veritat. Entre administracions i empreses tenim recollits al voltant de set-cents casos. Això és el que tenim registrat, però el pitjor de tot és quan nosaltres entrem en aquests llocs i ja parlem directament en castellà per no tenir problemes. O gent que ho considera un detall menor, i ni tan sols es planteja denunciar.

Aquests casos que recolliu tenen algun recorregut posterior?

Intentem fer-ne un seguiment, però no sempre queda clar què els acaba passant als policies, funcionaris, o qui sigui l'infractor. Però, en general, les sancions que els cauen són molt minses. Demanem als governs que actuïn cadascun en l'àmbit de les seves competències. I no parlo de casos aïllats, són coses que estan passant ara mateix, de manera continuada.

publicitat

KBQFAN
Marketing + Publicitat S.L.

www.kbqfan.com
kbqfan@kbqfan.com

93 575 06 91

MISSATGERIA
DIRECTA

SERVEI URGENT
sense intermediaris

Portem la teva carta o paquet al seu destí

Disseny, impressió
manipulació i
enviament

Informacions al soci,
Revistes, Butlletins,
Calendaris, Postals de Nadal

DISTRIBUCIONS

Bústia a bústia, cartelleria...

Demana el teu
pressupost
sense compromís

Com treballa la llengua catalana la vostra entitat?

Casino Menestral Figuerenc

EDUARD AYATS

President

El Casino Menestral ha acollit, al llarg del temps, iniciatives poètiques i literàries (Festa de la Poesia, jocs florals,...) de rellevant incidència en la vida cultural de la ciutat. La Vetllada Poètica, recuperada l'any 2014, té el seu precedent més directe en la Festa de la Poesia creada l'any 1957 per iniciativa de dues poetes locals, Montserrat Vayreda i Carme Guasch. La intenció de l'organització és clara: afermar el prestigi de la festa tot subratllant-ne el valor cultural i l'alt nivell literari. Alhora, era i és molt important potenciar la llengua catalana, atès que és la llengua en què es presenten els treballs. Poetes d'abans i d'ara han contribuït amb els seus versos a «salvar-nos els mots» —per dir-ho a l'espriuana manera—. M. Àngels Anglada també recordava aquesta responsabilitat als poetes: «Car no hi ha sal per guardar les paraules. Sinó els llavis dels fills i els vostres versos».

Són molts els qui se senten cridats a participar en aquest convit que estimula el fet expressar-se: rememorar

records, instants, experiències viscudes o somiades, i de vegades, també, comprometre's amb les llibertats. La vetllada, que enguany ha arribat a la cinquena edició, és oberta a la participació del públic en general. Des de la seva recuperació, la vetllada ha tingut un èxit important en participants —uns 40 en cada edició— i en el públic que la segueix —unes 200 persones.

El dia de la celebració de la vetllada, que s'acostuma a celebrar el mes d'octubre, cada participant llegeix els poemes que ha presentat i també hi ha lloc per a petites degustacions musicals, a càrrec de professors de l'escola de música del mateix casino. Cada edició es publiquen tots els poemes presentats en un petit llibret que es reparteix entre els participants i el públic. L'any 2017, coincidint amb la quarta edició de la vetllada, el Casino Menestral va editar un llibre recopilatori de tots els poemes presentats fins al moment sota el títol de *Recull de vetllades poètiques del Casino Menestral 2014-2017*.

Ateneu Golmesenc

LAURA SARRI

Presidenta

La llengua vehicular de les nostres activitats és el català. De fet, al nostre municipi (Golmés), hi ha aproximadament un 80% de catalanoparlants, la qual cosa facilita molt aquesta circumstància. Això és degut principalment a la situació geogràfica del poble, i té una conseqüència directa que és que no ens cal fer activitats específiques per potenciar la llengua.

En aquest context favorable, nosaltres tenim una altra manera de donar vida al català, que és més indirecta, com ara quan organitzem el Club de Lectura cada tres mesos, on tots els llibres que es llegeixen són en llengua catalana, o

obres d'autors estrangers traduïdes al català. Amb això també aprofitem per convidar alguns autors, com ara el Rafel Nadal que ens va presentar la seva obra. Per tant, intentem potenciar la lectura en català i, quan podem, portar un escriptor.

Per nosaltres, la llengua catalana és l'ADN d'un ateneu, i en tant que això és la nostra llengua materna.

El català, llengua d'un país

En aquest número que teniu entre mans de la Revista Ateneus, sobretot hi trobareu un exemplar diferent. La revista d'aquest semestre, on tenim com a eix central la llengua i la cultura, ve farcida d'emocions de tots els tipus possibles: des d'una entrevista fresca i simpàtica amb algú com la Chloe Phillips (sí, la del programa *Katalonski* de TV3), a l'altre extrem amb l'entrevista al conseller Puig a Brussel·les, i la visita a la Casa de la República amb el president Puigdemont a Waterloo.

La cultura és això: sentiments i emocions. Vida en definitiva. Amb la Chloe hem aprofundit en les sensacions d'una jove cantant que ha trobat el seu somni entre nosaltres, i ara està en ple procés d'immersió en la nostra cultura. Els qui també hem fet una altre tipus d'immersió hem estat nosaltres quan hem anat a veure l'Antònia i la Maria del Círcol, que ens han ensenyat les entranyes de l'edifici i ens han revelat alguns secrets de com organitzen els Pastorets.

De llengua també en parlem amb les entitats en els articles que ens han dedicat, i també amb l'Òscar Escuder, el president de la Plataforma per la Llengua, l'ONG més gran dedicada a una llengua de tot el continent. L'entitat està molt oberta a què els ateneus s'hi adrecin a resoldre dubtes en matèria de llengua. Amb la Marta del Castillo, hem inaugurat una nova secció, un calaix de sastre que encetem parlant de l'aprenentatge del català, i les oportunitats que això pot generar-nos a tots.

Sobre cultura catalana hem tingut l'oportunitat de parlar amb la consellera de Cultura, Laura Borràs, però sobretot també, hem fet justícia amb el conseller de Cultura a l'exili, Lluís Puig, a qui hem anat a visitar recorrent els més de 1.300 km de distància fins a Brussel·les. Més lluny encara hem anat a buscar l'experiència de l'Imma Pulido a l'Smithsonian Folklife de Washington, i amb l'Helena Picó a Alacant. Per acabar, no us perdeu l'entrevista especial de contraportada, amb el Pepe Beúnza, un defensor del cooperativisme pur, que ens acosta la seva visió personal del que ha de ser un ateneu.

Consell Redactor

EL CATALÀ, LLENGUA DE COHESIÓ A TÉRMENS

Des de la seva creació, ara n'ha fet 18 anys, l'Ateneu de Tèrmens ha apostat per atansar la cultura als i les vilatanes des de tots els àmbits possibles. Les activitats musicals, artístiques, literàries..., s'han succeït en el temps, essent la llengua catalana, la nostra, l'eix vertebrador d'aquestes activitats en consonància amb allò que diuen els estatuts de l'entitat.

El català, entesa com a llengua de comunicació i de relació habitual, és parlada per gairebé el 100% de la població de la vila de Tèrmens. Això ha comportat i comporta, per exemple, que la gran majoria de cançons interpretades per la Coral de l'Ateneu sigui en aquesta llengua. També la revista de l'entitat, que ja compta amb 84 números publicats, ha emprat el català des dels seus orígens fins a l'actualitat, sense cap objecció, simplement perquè ens defineix com a poble, perquè és patrimoni nostre, perquè els nostres avantpassats

l'han mantingut viu al llarg dels segles per voluntat pròpia malgrat els intents d'aniquilar-lo i portar-nos a la substitució lingüística.

El català és la llengua pròpia, la llengua que ens defineix com a poble i, com a tal, és la llengua emprada en totes i cadascuna de les activitats plantejades des de l'Ateneu, sense desmerèixer en cap moment altres llengües que també es parlen a la vila, com el castellà, el romanès, l'amazic o el mandinga.

En definitiva, l'ús inqüestionable del català ens ha cohesionat com a col·lectiu i ha portat l'Ateneu a convertir-se de forma involuntària en un gran militant per la llengua.

Laura Mòdol Ricart
Secretària de l'Ateneu de Tèrmens

CENTRE SOCIAL RIBETÀ (ELS XULIUS)

Els Xulius és una entitat social i cultural de Sant Pere de Ribes, compromesa amb el poble de Ribes i la seva gent. Al llarg dels seus prop de quaranta anys d'història, ha tingut un paper actiu en la cultura del municipi i en la difusió de la cultura popular i tradicional: programant actes per Nadal, Carnaval, festes majors o Sant Joan —entre d'altres—, dinamitzant i enriquint des de la pluralitat el seu teixit associatiu, afavorint espais d'intercanvi d'experiències i potenciant el temps lliure com a temps d'alliberament constructiu des d'una òptica cristiana i catalanista.

El compromís de l'entitat amb la llengua arrenca dels seus orígens. Una de les activitats constitutives de l'entitat, l'any 1980, eren els cursos de català que impartia Jaume Gómez i Puig, poeta, fotògraf i dinamitzador cultural de gran rellevància al nostre municipi. Al llarg dels anys, els Xulius també ha participat en nombroses iniciatives relacionades amb la llengua, establint un conveni de col·laboració amb el Consorci per a la Normalització Lingüística, a través del

qual s'han promogut parelles lingüístiques (en el marc del programa Voluntariat per la Llengua) i s'ha fet acolliment en llengua catalana a criatures de procedència diversa en l'àmbit de l'esplai i les colònies. A banda de tot això, l'entitat ha editat una col·lecció de llibres de cultura popular i tradicional (Les Creus) i una revista periòdica (*El Butlletí*) i ha programat xerrades, conferències i presentacions de llibres, que renoven aquest compromís envers la llengua de manera constant.

L'any 2015, els Xulius es va incorporar al Cens d'Entitats per al Foment de la Llengua Catalana, que aplega entitats que impulsen activitats per promoure actituds positives envers el català o per incrementar-ne el coneixement o l'ús a les seves comunitats. Aquest passat octubre, juntament amb la resta d'entitats que en formen part, vàrem rebre el reconeixement dels VII Premis Pompeu Fabra amb l'atorgament d'una menció especial, que vam recollir amb molta satisfacció.

Anna Vidal Camps

L'Antònia Carbó i la Maria Gràcia. Com s'organitzen Els Pastorets a Badalona?

L'Antònia és la responsable de vestuari de l'entitat badalonina, i la Maria és la persona que us atindrà cada vegada que hi aneu a comprar entrades. Quan arriben *Els Pastorets*, la Maria s'incorpora a la dinàmica de treball, i el resultat final és un espectacle excel·lent i ple d'èxit. Amb totes dues passem una estona molt divertida després que ens ensenyin les entranyes de l'entitat. Ara que s'apropa l'època d'*Els Pastorets*, m'expliquen que fa més de cinquanta anys, els personatges de l'obra estaven representats per homes, inclosa la mare de Déu...

Quan comença la vostra vinculació amb El Círcol?

A: Ui! Fa cinquanta anys tot era molt diferent. El bar, per exemple, no estava obert al públic, era només per als socis.

M: Les dones no teníem accés al Círcol ni al seu bar. Només podíem entrar quan hi havia alguna obra de teatre o al cinema. Aleshores, per venir a buscar el xicot ens posàvem a l'entrada i, quan ens veïen, sortien. Nosaltres no podíem entrar i preguntar: «Que hi ha el Lluís?».

A: Aleshores jo vaig venir aquí per anar ajudant el meu pare. I va venir un director que feia teatre, i a mi, com que m'agradava tot aquest món entre bambolines, ja m'hi vaig quedar, i vaig començar a fer teatre. De fet, jo he fet publicitat, anuncis, un programa a TV3 amb el Puyal...

M: I ara és una de les iaïes de Ràdio Badalona, amb el Carles Tornero! [riures]. Pel que fa a la meva vinculació amb el Círcol, aquesta ve de sempre. Els meus pares ja venien a teatre! Amb el meu home ja vam començar a sortir quan tenia quinze anys, aleshores venia al Círcol i l'esperava a fora.

Parlem de *Els Pastorets*. Com comença la vostra història amb aquesta representació?

A: En el meu cas, com que jo feia teatre, vaig començar amb *Els Pastorets*. Vaig

començar fent de poble. Aleshores hi havia una altra persona que portava el vestuari.

M: En aquell temps la roba es llogava, no teníem un armari com tenim ara amb els vestits.

A: Respectem tot això que s'ha fet, perquè, si no, cada any hauríem d'estar llogant vestuari, i això són molts diners. Nosaltres lloguem solament el decorat, que el fem a l'estil tradicional: de paper i amb coverol (que és el lloc on es posa l'apuntador).

M: I amb compte que el paper no s'estripi enmig de les funcions! [riures] El coverol ja el posem només per tradició.

A: Sí, de fet, ja fa molts anys que no el posem a les obres de teatre que programem.

Vosaltres feu *Els Pastorets* més tradicionals, doncs.

A: Exactament, nosaltres fem els tradicionals, que són els de Folch i Torres.

M: Aquí es va arribar a fer la Rosa de Jericó, i algun altre. Aquells però, eren més de cantar i, és clar, no tothom sap cantar. No ho vam fer massa anys. Amb el de Folch i Torres hem aconseguit que vingui molta gent de fora de Badalona. La canalla els esperen perquè espanten, fan por a la gent.

A: Sí, és més infantil, per als nens petits.

I quanta gent arriba a haver-hi dalt de l'escenari en una representació?

A: Una trentena de persones. Però aleshores hi ha una persona de control, la gent a darrere que fa el fum en el moment que surt el dimoni... i la gent que s'encarrega de canviar el decorat, és clar; hi ha d'haver persones amb força per pujar-lo i anar-lo canviant.

I vosaltres què feu?

M: Cridar! [Riures] El que fem és no deixar entrar pares.

A: Parlem del soterrani, perquè és molt petit.

M: Exacte, allà és on anem preparant els actors abans d'entrar a l'escenari. I és possible que et trobis, per exemple, el meu home en calçotets perquè s'està canviant... Si deixem entrar pares, ens ho col·lapsen tot, perquè ja es queden a la porta esperant, o volen entrar per veure com maquillen els seus fills... Jo m'encarrego de portar un cert control de qui entra, amb una llista.

A: Nosaltres som de la casa, del teatre, no té per què entrar-hi ningú de fora.

Com gestioneu el vestuari? Baixeu els vestits dels armaris de dalt al soterrani?

A: Tots! No els baixem nosaltres per

això. Aleshores, quan no hi ha ningú, allà a les quatre de la tarda, venim la Maria o jo, i comencem a treure les coses, i les anem repartint: el vestit del dimoni, al vestuari dels homes; el d'en Lluquet i el Rovelló, els vestits principals; la caixa de leotards per a les fúries de l'infern; els cinturons per als pastors... tot classificat i ben endreçat.

I heu tingut alguna incidència, algun cop?

A: I tant! De vegades se't surten els ulls de l'òrbita, perquè veus sortir algú amb un rellotge a la mà, per l'amor de Déu! Quan entro a dins el vestuari, entro com una bala!

M: O gent amb ulleres...

A: I sabatilles esportives. I no pot ser, perquè la gent paga: pare, mare, avis i criatures. Aleshores, hem d'oferir un espectacle de qualitat, no can penja-i-despenja. No. Com a mínim mentre jo hi sigui i els meus ulls ho puguin veure.

El calçat deu ser molt específic, oi?

A: Sí, de l'estil mallorquines, per entendre'ns. De vegades hi posem com una beta perquè s'ho lliguin al davant.

M: I els dimonis van amb xinetes negres i leotards vermells.

A: I fins ara, la mare de Déu no sortia embarassada. Ara hi surt, perquè la història diu que ho està. I saps què? Fins fa uns anys, el nen Jesús era com un «llorón». Un «llorón» és una criatura que es portava i no s'ensenyava a l'escena final. Ara és un nen Jesús de veritat. I aquest any en tenim molts que volen ser-ho, i alguns s'enfaden!

M: En una representació de fa tres o quatre anys, el nano que havia de venir es va posar malalt...

A: [Riu]

Però de quina grandària de nanos estem parlant?

A: Molt petits, que no caminin.

M: Quan ens van trucar els pares, i ens van donar la mala notícia, ens vam

preguntar què podíem fer. Vaig trucar a la meva filla perquè baixés una nina, i mentrestant me'n vaig anar a mirar. Passejant pel carrer de Mar, em trobo amb una parella amb un cotxet, els aturo i els dic: «Escolteu, al Círcol ens trobem amb un problema...» [riu] i la resposta va ser: «Ai, doncs sí!». Ostres, ens van salvar! Mira quina sort que vàrem tenir! Van entrar per la porta del darrere, amb la mare a prop perquè veies que ningú li prendria la criatura, i els va fer il·lusió i tot!

A: I una altra, fins ara el nen Jesús sortia amb vestit, fins que vaig dir fora vestit! Tots surten en bolquers, i embolicats amb una manta. Tothom els veu tot el pit i els fa gràcia, és més autèntic. I no hi ha perill que es refredin, perquè hi ha un parell de focus enfocant que els donen molta escalfor.

Pel que veig, la gent és molt participativa, i ja no només per les criatures.

M: Molt!

A: Sí, però jo crec que ens fa falta gent, quan nosaltres ja no hi siguem...

M: Exacte, gent de 40 a 55 anys, que comenci a prendre les regnes. Però costa molt.

A: L'entitat l'han d'agafar com una cosa seva, tal com hem fet nosaltres.

No ho dubto. Falta una mica de relleu generacional al Círcol, doncs?

A: En algunes coses sí. A veure, al Círcol sempre hi havia hagut un senyor al capdavant, però fa poc vam tenir l'Anna Pruneda de presidenta, i *chapeau!* Va començar a canviar moltes coses! I ara tenim el Toni Forteza, que és jove!

M: Han d'anar agafant responsabilitats, perquè si algun dia ja no podem venir, que algú ho pugui fer. No es tracta que ens facin la feina, però sí que hi hagi gent que pugui anar coneixent com es fa la feina.

A: A nosaltres no ens toca guarnir la sala. Per què hem d'anar a buscar les coses? Jo ho faig perquè, mira, el soci quan vingui s'ho passarà la mar de bé.

M: I al vespre ve el seu home amb el meu, i ho acabem de fer [riures].

Ah! S'hi han fixat que, abans, fa cinquanta anys, era la dona la que esperava l'home, i ara és l'home qui les espera a vostès?

A: El meu em diu: «Que no en tens prou, del Círcol?». I el de la Maria perquè encara fa teatre, que si no! [Riures]

Història d'un procés

L'Associació Cultural Plataforma Odèon va néixer l'any 1999 amb l'objectiu de salvar l'Odèon, edifici emblemàtic de Canet, per la seva història, per la seva arquitectura i activitat. Coincidint amb l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, que se celebra aquest any, la Diputació de Barcelona ha destinat 23.586.642,43 € a preservar el patrimoni arquitectònic de la demarcació. D'aquests 23 milions, l'Ajuntament de Canet ha aconseguit 200.000€ per a la rehabilitació de l'Odèon. Aquesta és la inversió més important feta per la Diputació de Barcelona en un sol any, en actuacions del Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL).

Antoni Pérez Valls
Vicepresident de l'ACPO

«Després de la Guerra Civil, l'edifici de la cooperativa va fer les funcions d'església fins ben entrats els anys 40 del segle passat.»

L'any 2000 avançava i obria les portes d'un nou segle ple d'esperances i il·lusions. A Canet, l'edifici de la cooperativa La Unió, fruit de la fusió de dues de les cooperatives més antigues de l'Estat espanyol i construït amb projecte de l'arquitecte gironí Rafael Masó i Valentí, estava sumit en l'abandonament. La planta baixa, amb unes voltes catalanes i uns finestrals, que donaven a la plaça Colomer i que altre temps havien donat aixopluc a la botiga de la cooperativa, ara en donaven a un Condis, oferia un aspecte més aviat tronat, i a la planta superior, on hi havia la sala teatre, que va ser el local social dels socis, ara era habitat pels coloms.

Per acabar-ho d'adobar tot, l'edifici era propietat d'una altra cooperativa, Eroski-Consum València (que ara no explicaré perquè seria massa llarg). L'Ajuntament de Canet de Mar tenia, des de feia temps, llogada la planta superior, on hi havia el

teatre. Però no estava al corrent del pagament del lloguer.

Al llarg dels anys l'edifici de la cooperativa, a part de contribuir a l'economia dels seus socis, va contribuir en la vida social del poble. Després de la Guerra Civil va fer les funcions d'església fins ben entrats els anys quaranta del segle passat. Molts canetencs/es van ser-hi batejats i d'altres s'hi van casar. També hi va haver una sala de cinema. El Cine de Dalt o l'Odèon Cinema.

Més cap aquí, als setanta, la junta de la cooperativa La Unió va deixar la sala de l'Odèon (en aquell moment en desús) a un grup de joves que, amb el benefici del bar de les Sis Hores de Cançó, va posar en funcionament el bar i el teatre. Això, sumat a l'arribada de la companyia de teatre Els Comediants i Elèctrica Dharma, obriria la porta a una etapa

Obres a l'Odèon durant l'any 2015

culturalment intensa que va traspasar l'àmbit local. Aquesta etapa va durar fins ben entrada la dècada dels vuitanta.

Però... tornem a l'any 2000. Si l'edifici de la cooperativa (l'Odèon) ofería un aspecte llastimós, la vida cultural del poble també ho era: ja no quedaven edificis on fer-hi res, els cinemes havien tancat, els locals d'oci també. Va ser llavors quan va néixer l'Associació Cultural Plataforma Odèon (ACPO). Amb uns objectius clars: 1, recuperar l'edifici per al poble, i 2, activar la vida cultural del poble.

El segon va ser relativament fàcil, perquè en poc temps l'associació ja organitzava, on podia, concerts,

espectacles infantils, xerrades, cinema, cinema a la fresca, trobades amb col·lectius de migrants, sortides per l'entorn per promoure l'ecologisme i la sostenibilitat.

Però, el primer. Ai... el primer!! Divuit anys ha costat veure la llum al final del túnel.

Per començar, com ja us he dit, l'Odèon era d'Eroski-Consum València i a causa de la falta de pagament del lloguer per part de l'Ajuntament, els dos estaven en litigi. L'ACPO va tenir un paper fonamental en aquesta etapa, perquè va aconseguir fer de mitjancer entre els dos, portant-los al terreny polític i aconseguint que sortissin dels jutjats.

«Alguns membres de la associació quan el veien voltar deien 'Encara respira, encara viu'»

Gràcies a això, l'any 2002, l'Ajuntament de Canet de Mar va comprar l'edifici a bon preu i amb un finançament molt bo.

Però com que la recuperació implica rehabilitació, l'objectiu no hi era, i l'Ajuntament continuava sota la pressió de l'ACPO. Van haver de passar cinc anys més per veure com s'elaborava el projecte de rehabilitació i comencessin les obres el febrer de 2007.

Les obres van arrencar malgrat les dificultats econòmiques, ja que no es tenien tots els diners i es va haver de partir la seva execució en fases, però començava la part A de la primera fase. Mentre es realitzava aquesta fase, el compromís era buscar finançament, ara era qüestió de temps. El més important era que ja havia començat.

Al cap de nou mesos d'haver començat les obres, el dia 21 de novembre de 2007, va passar un desgraciat accident, en el qual va morir un treballador per culpa del col·lapse d'un arc. Això va paraitzar l'obra amb l'agreujant que, per prescripció dels tècnics i els bombers, varen començar a enderrocar l'edifici amb l'objectiu de no deixar res en peu.

Un cop més, l'ACPO va ser decisiva, aconseguint aturar l'enderroc amb un informe del Dr. Robert Brufau. A l'aturada de l'obra s'hi va afegir la crisi econòmica i la falta de voluntat política —que, ara que ha sortit el tema, en el transcurs de tots aquests anys, la voluntat de tirar endavant amb el projecte Odèon per part dels diferents consistoris, no havia estat sobrerera.

Després de l'accident l'obra va restar parada cinc anys més, només en quedava la part de la planta baixa, una planta coberta amb volta catalana, envoltada amb una tanca de xapa galvanitzada, una veritable imatge de ruïna, de la qual sobresortia una paret més alta on hi havia un ventilador d'un antic extractor, que els dies de vent voltava. Alguns membres de l'associació quan el veien voltar deien: «Encara respira, encara viu».

Amb la pressió contínua de l'ACPO i malgrat que la voluntat política era poca, uns pocs regidors juntament amb tècnics de l'Ajuntament van aconseguir una subvenció dels Fons Europeus FEDER per poder consolidar el que quedava de l'edifici i poder retirar la tanca galvanitzada i poder fer ús de les voltes. De seguida l'ACPO hi

SUBSCRIU-TE A LA REVISTA

Federació d'Ateneus de Catalunya
Revista ATENEUS

Plaça Víctor Balaguer, 5, 1r
08003 Barcelona

www.ateneus.cat

Preu
subscripció
anual (2 números)
10€

va organitzar concerts, cinema, vermut musicals. Altres associacions també en van començar a fer ús. A partir d'aquí i amb l'últim canvi de consistori, la rehabilitació de l'edifici de la cooperativa ha fet un gir de 180 graus. Avui dia, s'ha recuperat la volumetria de la primera planta, s'ha elaborat un nou projecte adequat al nou codi tècnic i està a punt de sortir la licitació de la totalitat de l'obra.

Malgrat les dificultats, gràcies a uns quants canetencs/es, i l'Ajuntament, s'ha fet possible que l'Odèon vagi endavant.

Però gràcies sobretot a l'ACPO, que amb la seva resiliència ha fet possible que es vegi la llum al final del túnel.

Antoni Pérez Valls

«Gràcies sobretot a l'ACPO que amb la seva resiliència ha fet possible que es vegi la llum al final del túnel»

«Si l'edifici de la cooperativa (l'Odèon) oferia un aspecte llastimós, la vida cultural del poble també ho era»

Voleu rebre la revista Ateneus al vostre domicili?

Federació d'Ateneus de Catalunya

BUTLLETA DE SUBSCRIPCIÓ

DADES PERSONALS

Nom i Cognoms

Domicili

Codi Postal

Població

Telèfon

Correu electrònic

SUBSCRIPCIÓ ANUAL: 2 números 10 € Data de subscripció:

FORMA DE PAGAMENT: Ingrés a CaixaBank: 2100-0835-12-0200364124

Retalleu i envieu aquesta butlleta o descarregueu-vos aquest formulari a www.ateneus.cat i envieu-lo a comunicacio@ateneus.cat

En compliment del que disposa l'article 5 de la Llei Orgànica 15/1999 de 13 de desembre de protecció de dades de caràcter personal, «Federació d'Ateneus de Catalunya» informa que les dades de caràcter personal que ens proporcioni quan empleni el formulari, es recolliran en un fitxer de la seva titularitat, amb la finalitat de fer-li arribar la revista Ateneus, així com per a remetre-li informació relacionada amb aquesta entitat que pugui ser del seu interès. Així mateix informem que podrà exercitar els drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació de les seves dades, d'acord a la legislació vigent en matèria de Protecció de Dades de Caràcter Personal, dirigint-se a la adreça postal o electrònica que consta en aquest document.

**SUBSCRIU-TE
A LA REVISTA**

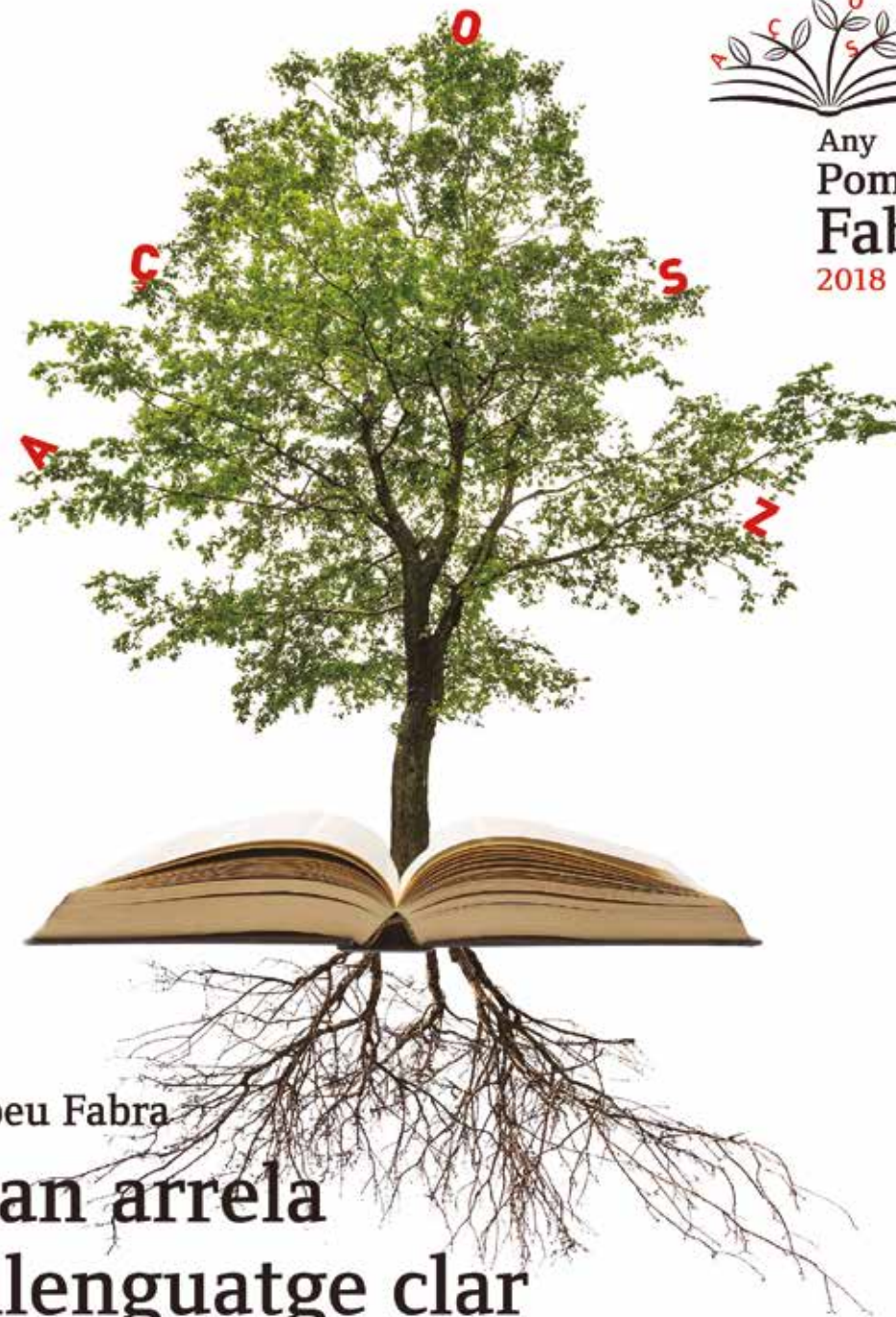
**Preu
subscripció
anual (2 números)
10€**

Federació d'Ateneus de Catalunya

Any
Pompeu
Fabra
2018

2018

Pompeu Fabra

Quan arrela el llenguatge clar

POMPEU FABRA I POCH va bastir una llengua moderna per a un país modern.
Va codificar el català i el va fer apte per a tots els estils i les funcions.
És una personalitat clau en la història de Catalunya i del català.
Va néixer el 20 de febrer de 1868 i el 1918 va publicar la *Gramàtica catalana*.

Per commemorar l'Any Fabra, el Govern, les institucions i la societat
promouen publicacions i activitats acadèmiques i divulgatives:
conferències, exposicions, espectacles, col·loquis, concursos
i altres accions arreu del territori. Tots sou convidats a participar-hi.

 Generalitat
de Catalunya

anypompeufabra.cat @anyfabra

Ateneus a Washington

Què, com i per què?

Autora:
Imma Pulido

L'activitat dels ateneus a Catalunya és intensa, captivadora i fins i tot m'atreveria a dir que frenètica. El dia a dia de les entitats, amb centenars de propostes de tota mena, fa que sovint s'oblidi l'origen del concepte; l'essència d'ateneu com a punt de trobada, obert al coneixement, a la discussió i a l'intercanvi d'idees i d'experiències que resa la descripció original del temple de la deessa Atenea.

Aquesta ànima és precisament la que els Ateneus catalans van exportar aquest estiu a Washington de la mà de l'Smithsonian Institution i de la Generalitat de Catalunya, que van fer possible, junt amb les diputacions i nombroses institucions i organismes, la mostra de la cultura catalana a l'Smithsonian Folklife Festival.

EL GRAN GEGANT DE LA CULTURA

Per entendre la presència dels ateneus a la capital dels Estats Units cal primer conèixer l'Smithsonian Institution, una gran organització dedicada a la investigació i al foment de l'educació, que compta amb gairebé una vintena de museus, un zoològic i diversos centres d'investigació arreu del país, la major part dels quals es troba a Washington DC. Es tracta de grans institucions dedicades a la cultura americana, a les ciències naturals, a les arts, a l'espai, al disseny, etc.

En el marc d'aquesta tasca divulgadora, la institució organitza cada any el Folklife Festival, un dels certàmens més importants del món dedicat al patrimoni cultural i immaterial. El director de l'Smithsonian Center for Folklife and

Cultural Heritage, Michael A. Mason, considera enriquidora aquesta mostra anual, ja que «unir artistes tradicionals i elements folklòrics per compartir la seva creativitat i les seves vides amb el públic americà, ens permet explorar els matisos de les respostes a alguns dels interrogants fonamentals dels nostres dies».

El Festival, que enguany ha celebrat la cinquanta-unena edició, té un públic fidel, exigent, interessat en la cultura com a concepte i en la seva aplicació pràctica arreu del món. Antropòlegs, historiadors, sociòlegs o simplement ciutadans que volen descobrir noves cultures, passen cada any per un certamen que té una cura especial en la recerca dels seus continguts, amb un procés d'investigació molt exhaustiu.

Per establir les bases de la presència catalana al festival, l'Smithsonian va iniciar l'any 2016 un procés de recerca amb l'objectiu clar de buscar i identificar totes les cultures catalanes per crear un seguit de narratives, com ara la de la vida entorn de la Mediterrània, la convivència, l'acollida, el diàleg, etc., que finalment van esdevenir els eixos del discurs del Festival.

Des de Catalunya aquest procés el va entomar el Departament de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat amb l'ajuda de diverses persones, entre les quals hi havia el director de la Fira Mediterrània de Manresa, David Ibáñez, i els doctors Meritxell Martín i Pablo Giori, que van fer la recerca directament per a l'Smithsonian.

La seva tasca, en coordinació constant amb l'equip del Festival a Washington, va anar perfilant primer l'esquelet de la presència catalana al certamen i, posteriorment, la llista de participants.

ATENEU EXCHANGE

Catalonia, tradition and creativity from the mediterranean country. Aquest lema va articular la presència catalana al festival, amb la creació de grans espais que van agrupar l'artesanía i el patrimoni immaterial de la geografia catalana; la plaça Major, amb l'escenografia d'una gran plaça porxada; la Rambla, per on desfilaven diàriament els elements de bestiar; i l'Ateneu.

En aquest espai, anomenat Ateneu Exchange, un petit auditori fet de fusta i veles marcava els límits d'un recinte on l'eina principal era la paraula, que servia per explicar tot allò que caracteritza la societat i l'associacionisme cultural català.

És en aquesta àrea on els ateneus van fer-se presents entre el públic americà, fent allò que cada dia fan dins la quotidianitat de les seves activitats, és a dir, debatre, parlar, exposar i mostrar tot tipus de qüestions, des del paper dels ateneus en la Renaixença catalana, fins a l'associacionisme i les seves particularitats a les petites localitats o a les grans ciutats. Tot plegat sense oblidar el debat sobre molts altres temes com la fabricació de peces de folklore popular, l'artesanía, el llenguatge, la gastronomia, els processos creatius, la visió de gènere en la cultura popular, i un llarg etcètera.

I AL DAVANT, EL PÚBLIC

Cada hora, de les 11 del matí i fins a les 6 de la tarda, l'Ateneu s'omplia. De vegades amb més gent i en altres amb menys, però sempre amb algú escoltant o fins i tot prenent nota de les converses. Entre el públic alguns catalans residents als Estats Units, estudiosos, passavolants i curiosos.

I des de l'escenari, sempre el mateix repte d'explicar què són els ateneus, les entitats, les agrupacions..., què ens mou a trobar-nos després d'una jornada laboral per fer un assaig de castells, per preparar unes xerrades o per organitzar una caminada.

En definitiva, com fer entendre el perquè d'aquest caràcter cooperatiu que fa que la manera de ser dels catalans sigui singular, ja que, tal com ho defineix Àngels Blasco, directora general de Cultura Popular de la Generalitat «fem la festa a les places, a les Rambles, als carrers... Altres cultures marquen el fet cultural en la individualitat, nosaltres no».

L'ateneu, els ateneus, van anar a Washington a explicar-ho. A posar paraules i debat a la cultura i a l'associacionisme d'aquest país.

Aprender català: una oportunitat única per obrir-nos camins!

Els ateneus difonen el coneixement del català oral i escrit, el posen a l'abast de les persones adultes i el fan present en tots els àmbits de la relació social de l'entitat.

Autora:
Marta del Castillo

Una de les classes de català a l'Ateneu Arenyenc (Arenys de Mar)

En un món cada vegada més globalitzat, parlar, llegir, escriure i entendre llengües és important, fàcil i assequible. Aprendre un idioma ens obre les portes a un món nou: literatura, cinema, sèries, informació, gastronomia, història, geografia...

Segurament per aquesta raó aquests cursos estan molt sol·licitats i, evidentment, els ateneus, com a font inesgotable de cultura, els posen a disposició d'associats i associades. Anglès, francès, alemany, àrab... i català, és clar que sí!

ELS ATENEUS: BRESSOL DE L'APRENTATGE

Des que es van crear al segle XIX, els ateneus treballen per mobilitzar la ciutadania i incidir en la transformació social del territori. L'oferta formativa d'aquests agents culturals, gairebé sempre, inclou l'aprenentatge d'idiomes de forma integral i lliure. Durant les classes es fomenta la crítica, la reflexió i la conscienciació, que són els factors que produeixen el canvi en la societat.

Als ateneus, s'hi estudien un munt de llengües estrangeres, però l'oferta de programes de llengua

catalana sempre hi és. És habitual que els cursos estiguin organitzats pel Consorci de Normalització Lingüística, que treballa fermament en aquest àmbit a través de convenis amb els ateneus i altres entitats públiques i privades, i que ja té molts anys d'experiència i bons resultats a la motxilla.

Però per adaptar-se a noves demandes, els ateneus també programen cursos de català en paral·lel als del Consorci. Per la seva manera de ser i de funcionar, a banda de transmetre aprenentatges purament lingüístics, busquen fomentar la cohesió del grup i convertir les aules en espais de confluència d'interessos, on tothom que hi participa dona i rep experiències i empatia. Les classes es pensen perquè els alumnes aprenguin allò que no saben, perquè construeixin projectes, perquè se sentin part d'una entitat.

Una de les granses dels ateneus és formar persones i, mentre ho fan, connectar-les i teixir xarxa. Amb la formació, transmeten valors com la igualtat i la riquesa intercultural. Transmeten cultura. I a partir de l'ensenyament de la llengua parlen de sociolingüística, de gramàtica històrica, de dialectologia, de literatura i de tot allò que interessa a l'alumnat.

Façana de l'Ateneu Arerenyc

NO NAIXEM ENSENYATS

Un cop tancades les inscripcions als cursos de català, podem trobar-nos amb grups molt heterogenis. Evidentment, seria òptim poder organitzar les aules segons la llengua d'origen o el grau de coneixement del català. Però això, sobretot en les entitats més petites, no sempre és possible.

La bona notícia, però, és que entre aquesta heterogeneïtat hi haurà una característica comuna en tot l'alumnat: les ganes i la motivació per aprendre la llengua. I aquesta és una molt bona oportunitat, perquè aquesta predisposició és, per sobre de tota la resta, el motor de tot aprenentatge.

Per contra, un dels reptes del docent en aquestes classes és apoderar aquests aprenents de valor i optimisme davant el desafiament proposat, potenciant les fortaleses que tenim a totes les edats i posant en valor l'experiència vital i el coneixement acumulat al llarg de la nostra vida.

APRENENTS D'ORÍGENS MOLT DIVERSOS

La llengua és un fenomen social i per això les classes de català tenen com a objectiu, també, la integració lingüística. Les aules de l'ateneu esdevenen un lloc de trobada on a través de la llengua catalana s'integren persones d'origens culturals diferents, un espai que serveix també per encomanar actituds positives davant la llengua. Parlar català obre les portes a una comunitat lingüística, però també social i política.

A la classe de català de l'Ateneu Arenyenc, per exemple, al llarg dels últims anys, hi han passat alumnes de nacionalitats molt distants. La Jitske, per exemple, és holandesa. Fa més de 40 anys que va venir a Catalunya i, tot i que té una fluïdesa extraordinària amb el català, la seva llengua de comunicació a casa nostra havia estat sempre el castellà. La Susana, argentina, va venir fa pocs anys, quan va jubilar-se, per poder estar a prop dels seus fills i nets. Encara no gosa parlar-lo, però és capaç d'entendre, llegir i escriure en català. La Lourdes és brasilera i és l'exemple a seguir quan algú no acaba de llançar-se a parlar català: ella ensenya que la vergonya cal

© JOAN TURU

deixar-la a casa. La Fàtima, marroquina, va a classe perquè vol saber gramàtica, per ajudar els seus fills a fer els deures de l'escola.

Elles, que en són només un exemple, conviuen a la classe amb altres dones nascudes a Catalunya, però que no van estudiar en català durant la seva escolarització i ara se senten amb la necessitat de saber-ne més. La Cristina, l'Anna, la Maria Antònia, la Rosalia, la Núria, la Lourdes, l'Eulàlia... i en Martí, únic home entre tanta dona!

I un cop més, la diversitat de catalanoparlants i no catalanoparlants dins la mateixa aula no ha fet més que sumar: els reptes, en aquest tipus de classes, són una oportunitat!

A la classe de català, s'hi fa un lloc a qui acaba d'arribar a casa nostra i es viu plenament la multiculturalitat, que enriqueix a tothom, socialment, però en concret amb la llengua catalana, perquè l'emmarquem entre centenars d'altres llengües del món amb les quals, al llarg del curs, trobem semblances i diferències.

LES NOVES MANERES D'APRENDRE... TAMBÉ ALS ATENEUS

I doncs... com encaixen aquests perfils dins una mateixa aula?

Els avenços en la pedagogia moderna ens en donen la clau. Queden enrere classes magistrals de gramàtica i s'obren portes i finestres a conceptes com el d'aprenentatge cooperatiu, atenció a la diversitat,

seqüències didàctiques, tasques, autoavaluació, aprenentatge significatiu...

A través del diàleg, alumnes i docents es coneixen, parlen, comparteixen, arriben a conclusions i aprenen els uns dels altres. Es treballa la competència comunicativa en llengua catalana, la lingüística, la pragmàtica, la sociocultural.

A l'aula de català de l'Ateneu Arenyenc s'intenten crear inquietuds per la llengua, curiositat per les coses que s'expliquen. I es repeteix com un mantra que cal desfer-se de temors i vergonyes. I així es va fent camí plegats, aprenent cadascú al seu ritme i segons les seves necessitats.

És en aquest camí d'aprenentatge que es guanya l'autonomia, amb alumnes actius, protagonistes de l'ensenyança i interessats en el resultat final dels projectes que s'engeguen.

De la mateixa manera que els ateneus s'han adaptat al segle XXI, les classes de català també!

LA BIOGRAFIA LINGÜÍSTICA

Per acabar, us proposem que us embarqueu en una de les millors experiències que hem dut a terme des d'una d'aquestes aules i que podeu fer a casa vostra o des d'on sigui: feu la vostra biografia lingüística!

Ens serveix per avaluar les nostres capacitats lingüístiques i per tenir clar cap a on volem continuar, quins són els nous objectius que ens hem de marcar en el coneixement de la llengua (o de les llengües) que coneixem o volem conèixer.

Tot i que l'activitat parteix d'un fet individual, a la classe formem grups i acabem de redactar-la, així no ens deixem res. I hi incloem una part divertida: els malentesos i confusions que sempre, sempre, hi ha quan aprens una llengua.

La biografia lingüística ens permet acabar amb paraules del poeta Miquel Martí i Pol: «No assenyalis fites: fes camí», ens aconsellava. Fem camí amb la llengua, doncs!

publicitat

grupidea

imagination that sells

Plaça de l'Àngel, 2, 2-1
(Via Laietana)
08002 Barcelona
T. 932 688 450

www.grupidea.com

Ajudem a millorar els vostres espais culturals.

Us assessorem tècnicament en la realització d'obres per la millora dels vostres espais, per a que siguin més funcionals, més polivalents i energèticament més eficients.

Realitzem els projectes, gestionem l'obtenció de les llicències, coordinem i dirigim l'execució de les obres i actuacions.

**Empresa col.laboradora de la FAC.
Preus especials per a les Entitats associades.**

Projecte del Centre Moral d'Arenys de Munt

L'ateneisme català descobreix les entitats del sud del País Valencià

La visita a Alacant forma part de la iniciativa Amigos de los Ateneos per promoure un espai de trobada i d'intercanvi cultural entre ateneus de diferents territoris que des de fa sis anys s'impulsat des de la FAC.

Text: Helena Picó

Foto de grup al Casino de Monòver

Com ja és costum en els últims anys, la Federació d'Ateneus de Catalunya va organitzar el passat mes d'octubre una nova edició del Turisme Ateneístic. Aquesta vegada la comunitat visitada va ser Alacant.

Una delegació d'11 persones van passar el cap de setmana del 20 i 21 d'octubre a diversos casinos i ateneus d'aquesta demarcació. Van marxar el dissabte 20 d'octubre des de Barcelona en avió fins a la ciutat d'Alacant, on els va recollir un autocar per traslladar-los a la població d'Elda, on els esperaven alguns dels membres de la junta del Casino Eldense.

Allà els va rebre una petita comitiva de la junta acompanyada d'un soci i cronista oficial de la ciutat d'Elda, el Gabriel Segura Herrero, que els va explicar la història del casino. Acabada la visita, van poder intercanviar sensacions i opinions tot esmorzant amb el president de l'entitat, el senyor Ernesto Obrador,

el vicepresident, el senyor Eladio González Jover, el senyor Víctor Santos Rodríguez, secretari executiu-director, i la senyora María Jesús Guinea Sáez, Premi Casino Empresa 2017.

D'allà ens van traslladar fins a Monóvar per visitar el Casino de Monóvar, on els esperava el seu president, el senyor José Bernavé, juntament amb una part de la junta. Van poder veure totes les instal·lacions de l'entitat, el magnífic jardí i fer un vermut a la terrassa del bar-restaurant on van intercanviar diversos presents.

A la tarda es van traslladar fins al Museo del Turrón, a la població de Xixona, i d'allà cap a Alacant de nou, on van visitar el Real Casino Alicante. Un Casino de més de vuit-cents metres quadrats distribuïts en tres plantes. Amb diverses sales, entre elles el Salón Imperio. Cristalls tallats, làmpades d'aranya i grans

Sala polivalent del Casino Eldense (Elda)

miralls formen part d'aquest espai carregat d'un curiós mobiliari de l'època, que encara es conserva en perfecte estat.

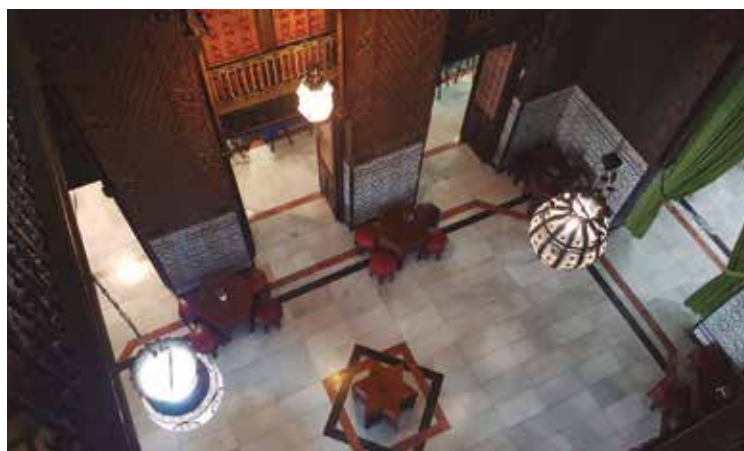
L'endemà diumenge es va fer una visita guiada al castell de Santa Bàrbara, que es troba tocant el mar i des d'on s'albira tota la badia d'Alacant. En acabat, van anar fins a Torrevieja per visitar el Casino de Torrevieja, on els esperava la seva presidenta, la senyora Rosario Soler, la qual els va ensenyar les instal·lacions

i després els va convidar a un vermut i poder canviar opinions, parlar de les activitats que s'hi duen a terme i parlar del futur del casino.

En acabat de dinar, la delegació es va traslladar fins a Oriola per visitar el Casino d'Oriola, i d'allà directament es va traslladar a l'aeroport per agafar un avió de tornada a Barcelona.

Entrada al Casino de Monòver

Detall Casino de Torrevieja

Foto de grup a l'escalinata principal del Casino Eldense

LA FAC ESTRENA 'OCTUBRE'

El passat 30 de setembre, la Federació d'Ateneus de Catalunya va estrenar l'espectacle 'OCTUBRE. Cançons per la llibertat', amb el conjunt A Grup Vocal dirigit per Marc Sambola. El muntatge musical va estrenar-se al Centre de Sant Vicenç de Sarrià fent les delícies dels assistents.

L'espectacle és una posada en escena impactant de nou joves que han fet seves diversos èxits intergeneracionals de la Nova Cançó. Llach, Raïmon, Maria del Mar Bonet... i alguna més contemporània com Txarango.

LA FEDERACIÓ HOMENATJA EL CONSELLER PUIG A BRUSSEL·LES, I VISITA LA CASA DE LA REPÚBLICA

El 24 i el 25 de novembre, la Federació va organitzar una expedició amb A Grup Vocal a l'exili Brussel·lenc per homenatjar el conseller Puig, i reconèixer-li la seva trajectòria. vinculada a la cultura popular. Un concert de caire èpic a l'església St Jean Baptiste au Beguinage, va precedir una trobada a la Casa de la República, a Waterloo, on els ateneistes van poder conèixer també el president Puigdemont, i transmetre-li el seu escalf.

EL CONGRÉS DELS ATENEUS S'OBRE A VOLUNTARIS

Al llarg del 2019, la Federació d'Ateneus celebrarà el VI Congrés d'Ateneus, amb debats locals a diversos punts de la geografia associacionista. La Societat Cultural Sant Jaume, a Premià de Dalt, tancarà un congrés que no es convocava des dels anys 2008-2009. Des de la FAC convidem a totes les entitats que participin i fomentin la participació dels seus associats als diversos actes que es vagin organitzant en relació al VI Congrés.

LA FAC IMPULSA UNA NOVA EDICIÓ DEL PROJECTE JOVE

L'Orfeó Badaloní, el Centre Moral d'Arenys de Munt i el Casino Unió Comercial de Vilafranca del Penedès són les entitats beneficiàries d'aquesta nova edició del projecte. Les entitats treballen amb dos dinamitzadors que s'encarreguen d'elaborar un estudi i un pla conjunt amb l'objectiu que un grup de joves decideixi quina activitat voldria introduir a l'entitat del seu poble o ciutat, i la dugui a terme.

Lluís Puig: «Totes aquelles entitats que tenen un teixit humà important tenen un gran actiu»

La FAC ha hagut de recórrer 1.300 kms per anar a trobar a la capital d'Europa al conseller a l'exili, Lluís Puig (Terrassa, 1959), una persona molt propera que ens ha atès a un dels seus restaurants preferits, l'Huïtrière. Amb ell parlem de cultura popular, la seva gestió a l'administració i l'exili, després de dedicar-li un concert d'homenatge amb A Grup Vocal.

Text i fotos:
Oriol Jordan

«El món associatiu n'ha passat de tots colors: repúbliques, dictadures, guerres... Totes aquelles entitats que tenen un teixit humà important tenen un gran actiu»

Quina és la teva vinculació amb el món dels ateneus?

En el món associatiu hi soc des dels catorze anys. Vaig començar ballant sardanes, i de seguida vaig formar part de la junta de l'entitat. He anat creant entitats noves, participant-ne... tota la meua vida ha estat vinculada al món associatiu, i me'n sento. Quan el 2011 vaig entrar de director general de Cultura Popular, amb el conseller Mascarell, un dels primers actes als quals vaig assistir va ser precisament a una assemblea a Olot, on es feia el traspàs de presidències a la Federació d'Ateneus. Des de la Direcció General vaig voler blindar molt la relació entre l'associacionisme federatiu i l'Administració. La relació i l'amistat amb els ateneus, doncs, és molt llarga. La cultura que fan els ateneus no la faria mai el Departament de Cultura i, per tant, és reconèixer que qui fa la cultura són aquestes entitats ateneístiques que l'apropen als catalans.

En l'àmbit pressupostari ha funcionat?

El 2011 hi va haver tal retallada, que fins i tot no es van convocar subvencions per a entitats, i vam prendre la decisió de convocar ajudes només per a federacions. Tradicionalment, aquestes ajudes sempre havien anat barrejades amb les de les entitats, però com que no hi ha diners per a tothom, vam optar per això, la qual cosa ens va saber molt greu. Per què? Entenc que una entitat local, quan fa una acció, acostuma a tenir relació amb l'ajuntament, que és la seva administració local. Quan una entitat fa un projecte que té una repercussió supracomarcal, provincial o nacional, és quan s'ha d'entendre amb la Diputació o la Generalitat. En aquest sentit, les federacions són l'exemple més clar.

El pressupost destinat a la cultura popular és dels més curts de tot el Departament, al voltant de 6 milions. Com es gestiona, això?

Arrosseguem un dèficit que no hem estat capaços de corregir. Venim d'una època, el 2011, on gairebé la meitat del pressupost de cultura popular estava en mans de les caixes d'estalvis. Per llei, aquestes aportaven uns diners. Així, la Caixa d'Estalvis Laietana subvencionava projectes del Maresme, el mateix per a la del Penedès, Terrassa, Sabadell,

Manlleu... cadascuna la seva zona. I després teníem dues de grans, La Caixa i Caixa Catalunya, que entomaven els projectes més grans. Això ha propiciat que, en el moment en el qual cau aquest model econòmic sostingut en caixes d'estalvis, hi hagi una gran davallada en el món de la cultura popular.

I això es nota.

Es nota, sí. Però la realitat quina és?, que el món associatiu n'ha passat de tots colors: repúbliques, dictadures, guerres... Totes aquelles entitats que tenen un teixit humà important tenen un gran actiu. Això fa que tinguin tota la llibertat del món per poder seguir tirant endavant allò que considerin, amb més o menys diners.

Fa uns dies vam entrevistar la consellera Borràs. Ens explicava la sensació agredolça en observar que, després del 155, ara ja duia més temps en el càrrec que vós. Com es viu això?

Bé, és un descobriment constant del dia a dia. No hi havia pensat, que ella porta més temps en el càrrec que jo, però també és veritat que el MHP Quim Torra primer em nomena a mi conseller de Cultura. No acabo exercint perquè el govern de l'Estat espanyol no n'autoritza la publicació al DOGC. Per tant, en el moment que veiem que això pot encallar la situació del país, és quan renunciem a les conselleries, i el president Torra nomena la consellera Borràs. Amb ella ja portàvem treballant quatre o cinc anys, per tant ja ens coneixíem de la gestió política. Això fa que ens sigui molt més fàcil tot. Ara bé, mai cap país democràtic havia hagut de veure com coexisteixen dos presidents de la Generalitat, una presidenta del Parlament empresonada amb un president del Parlament allà present, una consellera de Cultura a la seu del Departament, i un conseller de Cultura a l'exili... Per tant, això ens obliga a un sobre esforç humà de vetllar molt perquè tot allò que fem sigui a fi de bé per al país. Que tot sumi.

Ara esmentàveu el govern del president Torra. Hi ha un sector de l'independentisme que circula per una altra via, que titlla aquest executiu de «govern de Vichy». Estaria d'acord amb aquesta afirmació?

«Jo vaig renunciar a ser conseller de Cultura. Abans havia renunciat a ser diputat al Parlament de Catalunya, tot i haver sortit escollit. Així que renunciaré a tot el que calgui per ser el darrer mico de la República de Catalunya.»

No, en absolut. El MHP Quim Torra, just acabar de prendre possessió, ens va venir a dir que ell estava disposat a marxar a l'exili, si era necessari, i que la seva obsessió és treballar pel retorn del president Puigdemont. El president Torra és un home d'una talla humana i d'una honestedat i sinceritat enorme, gegantina. Això fa que sigui un gran president. Ell ho va assumir des d'un principi i ho fa, no per cap imposició ni obligació, sinó per convenciment. Una altra cosa és que pel que passi a l'Estat espanyol o el que veiem a les notícies, alguns vulguin titllar que el govern autonòmic és col·laboracionista. Des de la barrera es veu més fàcil, a l'arena, ja no tant. Quan estàs amb la possibilitat de governar el país i vetllar pel retorn del president, s'han de fer coses que de vegades no són fàcils d'entendre. Però d'això a qualificar-lo com el «col·laboracionisme de Vichy»... hi ha la mateixa distància que del Congo belga a Islàndia.

A la consellera també li vam preguntar si li agradaria ser la ministra de la República Catalana. Li traslladem la mateixa pregunta.

Mira, el 2011, un pèl després d'entrar al Departament de Cultura, quan ja es va començar a parlar del procés, li vaig dir a qui era aleshores el meu superior, el secretari general Xavier Solà, director encara avui dia de la Coral Canigó de Vic, li vaig dir: «Benvolgut i amic Xavi, si sóc el darrer director general de Cultura

Popular del govern autonòmic, i el primer conserge que passa l'escombra de la República de Catalunya, ja ho signo ara mateix». Això, que en aquell moment ho vaig dir a tall anecdòtic, o com un acudit, ho deia amb un convenciment i una reflexió que segueixo tenint molt present. Jo vaig renunciar a ser conseller de Cultura. Abans havia renunciat a ser diputat al Parlament de Catalunya, tot i haver sortit escollit. Així que renunciaré a tot el que calgui per ser el darrer mico de la República de Catalunya.

I creieu que des de la cultura es pot construir una nació?

Poèticament, a mi m'agrada dir que la cultura ens farà lliures. Però, a la praxi, el que sí que dic amb total convenciment, és que almenys més cultura ens fa lluitar amb més dignitat. Lluitar amb dignitat ja és una primera victòria interna, i farà que mai hàgim d'ajupir el cap. Per tant, tant de bo la cultura ens faci lliures.

Es pot governar un país des de la distància?

Bé, no ens han deixat provar-ho. Jo no deixo de treballar per Catalunya des de la distància. No dic governar, però durant tot aquest any a l'exili i descomptant els primers mesos, on va tenir un paper important la logística i la persecució judicial, a partir de llavors recordo que, a la manifestació del 7 de desembre de 2017, aquella setmana jo i altres voluntaris i amics vam organitzar prop de 8 o 9 concerts. I només feia dos mesos que estava aquí. Tot aquest any, les visites d'agents culturals de Catalunya a Brussel·les no han decaïgut. Per tant, aprofito per treballar i informar-me a través d'elles, i veure cap on podem anar; també estic al capdavant de l'encàrrec del govern d'un programa d'augment de la internacionalització. Això vol dir veure en quines xarxes internacionals de cultura no hi som i hauríem de ser-hi, com potenciar aquelles on ja hi som... Avui a la tarda, per exemple, formo part del jurat d'un concurs nacional de timbals i percussionistes a Alforja, i estaré allà en directe. Jo avui al vespre seré a Alforja. Amb això no puc respondre si puc governar Catalunya des de l'exterior, però està clar que la tecnologia actual em permet ser present constantment a molts llocs.

Concert d'A Grup Vocal a l'església Sant Jean Baptiste au Beguinage

«Des del Consell per la República animem a participar tothom en la construcció de la República Catalana, que està declarada des del 27 d'octubre de 2017, per un mandat d'aquell 1 d'octubre»

Es pot establir algun vincle entre la vostra situació i la dels exiliats republicans de la guerra?

Els exilis han variat molt els darrers cent anys. N'hi ha hagut molts i per molts motius. Concretament a Brussel·les, el 1930, Francesc Macià i Ventura Gassol, que seria el conseller de Cultura de la Generalitat, van fundar el Casal Català de Brussel·les. Entre Gassol i un servidor, el següent conseller de Cultura a l'exili brussel·lenc, m'agradaria pensar que estic contribuint a deixar una petja. Jo ara estic treballant pels 90 anys que farà aquest Casal el 2020. També estic revifant el que va ser tot l'exili a Brussel·les d'en Josep Carner. Així que sí, es pot treballar per la cultura catalana.

En què ens ha d'ajudar el Consell per la República? Vist des de Catalunya, hi ha un cert escepticisme que es contraposa a la il·lusió amb la qual es viu des de l'exili.

Aquest Consell avançarà, per descomptat, en tot el que dins l'Estat espanyol no ens deixarien fer. La futura societat serà digital, o no serà. Temes d'identitat digital, de banca electrònica, de participació en la presa de decisions, el blockchain... tot aquest nou paradigma ja està arribant a tot el món. Per tant, des del Consell per la República animem a participar tothom en la construcció de la República Catalana, que està declarada des del 27 d'octubre de 2017, per un mandat d'aquell 1 d'octubre. Ara no s'està aplicant, però això no vol dir que no hi estiguem avançant. Tot el que podrà fer i ja està fent aquest Consell ajudarà a aconseguir que aquesta declaració sigui efectiva, més tard o més d'hora, però no defallirem.

I què està passant a hores d'ara?

El 8 de desembre es presenta a Brussel·les aquest nou Consell que encetem. Acabem d'obrir fa pocs dies el registre d'entitats, a consell.republica.cat, on es poden registrar. Nosaltres encara no hem demanat res i algunes d'aquestes entitats ja estan començant a organitzar punts de suport per ajudar a registrar-se les persones amb dificultats. S'estan organitzant fins i tot bosses de solidaritat per a aquelles persones que no es poden pagar els 10€. Tot això és la gran riquesa que forneix el nostre associacionisme, encara no ho hem demanat, i ja s'està fent. Com més serem, més farem. D'altra banda, amb això aconseguim més alfabetització digital, i més coneixement de l'e-república. Ben aviat

hi haurà una aplicació per telefonia mòbil per poder fer el reconeixement biomètric de la identitat digital. En el moment que puguem aplicar la República, ens agafarà molt més preparats en aquests aspectes.

Tecnologia punta, oi?

Sí, efectivament, la mateixa que tenen les repúbliques d'Estònia i Lituània, per exemple. El futur és aquest.

Què se sent quan t'has exiliat, et conviden a una església, s'apropa un grup de cantaires de poc més de vint anys i et dediquen un concert amb peces de la Nova Cançó, que molts no coneixien fins fa uns mesos?

Se sent molta emoció. Quan aquestes cançons, que avui han sonat a l'espectacle «OCTUBRE. Cançons per la llibertat», es van crear, jo era un jove combatent per la llibertat, la democràcia i l'Estatut d'Autonomia. Moltes d'aquestes han acabat arrelant en un ideari col·lectiu, la qual cosa vol dir que era un moment en el qual es feien cançons per demanar la llibertat, l'amnistia i l'Estatut d'Autonomia. Era el màxim referent que ens podíem imaginar, que se'ns respectés tant el país com la cultura. Avui clamem llibertat, amnistia i un referèndum per construir el nou país. És lògic que aquestes cançons adquireixin un renovat valor que fa deu anys no ens haguéssim imaginat mai.

El mateix Marc Sambola, el director, ens deia fa uns dies que era trist, en certa manera, haver de recuperar aquests himnes.

Sí, però també val a dir que artistes d'ara estan creant obra nova i, per tant, estic segur que algunes d'aquestes obres acabaran formant part del repertori popular de les generacions actuals que d'aquí a trenta anys seguiran cantant. Ara escoltàvem la Margalida del Joan Isaac, i els records t'enllacen directament amb l'assassinat de Puig Antich. Esperem que no hàgim d'arribar altra vegada a aquest punt. Avui a l'església, escoltant també el «Dolça Catalunya, pàtria del meu cor», fa deu anys, qualsevol que hagués cantat aquesta cançó li haguessin dit: ostres, quina coral més carrinclona i desfasada, quines cançons més friquis; i, en canvi, avui han fet saltar les llàgrimes de tothom, inclosos els cantaires. Quanta gent hi ha que no coneixia el «Segueu arran»? Doncs encara és suficientment emocionant per fer-nos posar drets.

Laura Borràs: «No podem deixar que la Cultura sigui sinònim de precarietat»

Entrevistem la consellera de Cultura Laura Borràs (Barcelona, 1970), un 20 de novembre a la Sala Pompeu Fabra de l'Ateneu Barcelonès, que ens ha cedit l'espai amb deferència. En la seva piulada poètica nocturna i diària, Borràs havia recordat l'efemèride amb el poema «Final» de Joan Brossa, i el desig que es tanqui finalment l'etapa franquista. Decidim començar, doncs, preguntant-li pel seu anhel.

Text: Oriol Jordan
Fotografies: Toni Galitó

«Jules Romain va considerar que els catalans tenien aquesta idea, que potser sí que funcionarà i que a mi em sembla peregrina, que és que es pugui construir una nació no amb l'espasa sinó amb els llibres»

Honorable consellera... o bé li agradaria ser algun dia ministra d'una República Catalana?

Home, per descomptat! Si hem de fer aquesta feina, perquè algú ha pensat que la puc dur a terme, naturalment jo la voldria fer en la plenitud del significat, i això voldria dir d'una manera plenament independent com a República Catalana i, per tant, en condició de ministra. Naturalment que sí, a això aspirem!

Malgrat l'impuls de plans de rehabilitació d'ateneus dels consellers Mascarell i Puig, les partides destinades arribaven als dos milions d'euros, quan només a la demarcació de Barcelona en caldrien trenta. Com ho podem arreglar?

La situació econòmica de la Conselleria de Cultura, com bé sabeu, és d'allò més precària, fins i tot dins el conjunt de la precarietat del Govern. Així, són moltes les necessitats de tots els actors implicats al Departament. Tot i això, s'ha apostat d'una manera molt ferma per poder ajudar, en la mesura del possible, on no s'arriba en termes de recursos econòmics, amb recursos humans, una capacitat que potser no es valora tant de l'Administració. Tenim grans professionals que poden realitzar aquesta tasca d'acompanyament en moltes de les activitats que es fan arreu del país, tenint en compte que en l'àmbit associacionista és molt rellevant el voluntariat. Per tant, allà on no arriben els recursos econòmics, sí que s'hi arriba amb aquesta tasca de suport tècnic i d'acompanyament.

Hi ajudaria una llei del mecenatge?

Evidentment. Abans em preguntaves si m'agradaria ser ministra de la República. Un cop et poses en aquesta responsabilitat, la vols completa, i, per tant, no és que sigui només amb la llei de mecenatge, és amb tot. Hem de poder tenir la capacitat legislativa completa, per poder acompanyar millor tots aquests sectors; ara mateix penso en la taxa de l'audiovisual, que es va fer amb tot el suport del sector, i representava un ingrés que, a més, esponjava tota la resta del pressupost.

El sector de l'audiovisual passa per un bon moment?

Per sort, la creativitat no depèn dels recursos econòmics. Jo m'he passat cinc anys fent polítiques culturals en l'àmbit de la literatura, sense recursos. Fer-les amb recursos fora, jo crec, el millor dels

mons possibles. Quan no hi ha recursos, ha de poder haver-hi idees, i maneres de poder fer les coses. Hi ha casos en els quals les creacions van més lligades a la necessitat de tenir més recursos econòmics, com ara a l'hora de fer una pel·lícula, però per sort, podem suplir aquesta mancança amb creativitat en molts altres camps, com el literari, el pictòric...

Com s'encara des del Departament de Cultura la negociació dels pressupostos?

Nosaltres creiem que per tenir un pressupost de Cultura com correspondria a altres països del nostre entorn, hauríem de sobrepassar l'1% del pressupost. Donada la situació de restricció dels darrers deu anys, és obvi que això no podrà ser ara. Per tant, hem demanat que s'atengui a les necessitats del sector i que es miri de revertir aquesta precarietat d'una manera significativa com més aviat millor. Ja sabem que no podrà ser en un exercici pressupostari, o potser en dos, però no podem deixar que la cultura sigui sinònim de precarietat.

Es pot construir una nació a partir de la cultura?

Evidentment! Els valors republicans són eminentment culturals i, per tant, naturalment voldria que la república que estem construint es fonamenti en la cultura —però aquesta és una citació de Jules Romain de l'any 1920, quan va venir a Catalunya i va veure la feina que es feia des de la Mancomunitat Cultural—. Ell va considerar que els catalans tenien aquesta idea, que potser sí que funcionarà i que a mi em sembla peregrina, que és que es pugui construir una nació no amb l'espasa sinó amb els llibres. I per mi, si hem de triar entre una opció i l'altra, és obvi que trio construir-la a partir dels llibres.

I en aquest procés que explicaves ara, els ateneus podrien tenir un paper important?

Absolutament, perquè els ateneus des del seu origen ja neixen per socialitzar, posar en comú, compartir perquè arribi a més gent la cultura, aquesta vida associativa i la seva riquesa. Clavé, per exemple, deia: «Associeu-vos i sereu més forts. Instruïu-vos i sereu més lliures, estimeu-vos i sereu més feliços». Això, que representa la filosofia d'aquest associacionisme, en el cas de Clavé, però per extensió al món dels ateneus, vol dir això: formeu-vos per ser més lliures,

compartiu aquesta cultura perquè així sereu més forts tots i això vertebrarà una societat més culta, lliure i igualitària i, també, en última instància, més feliç.

Fenòmens com Rosalía, poden ajudar a aquesta vertebració? Hi ha hagut un cert debat al seu voltant on han aflorat crítiques i prejudicis. Es pot tirar endavant aquest projecte de país en aquests termes?

Els prejudicis sempre estan en els ulls de qui mira. Tu de vegades no pots canviar la realitat, però sí la mirada sobre aquesta. Quan hi ha aquests debats sobre el que és o no és cultura catalana, o a què li correspondria o no de practicar una determinada forma artística... les primeres crítiques que va rebre la Rosalía van ser de l'Estat espanyol, que es va preguntar com podia ser que una senyora catalana pogués ara posar-se a representar el món del flamenc. Què és el que passa? Que s'han de tenir unes credencials determinades per formar part del flamenc? La cultura, per definició, és inclusiva. També la catalana. Que d'entrada es pugui intentar veure una forma d'exclusió a una pràctica cultural és una mirada plena de prejudicis. Rosalía, que és de Sant Esteve Sesrovires, i es diu Vilà i Tobella de cognoms, si vol fer flamenc, qui és qui li pot dir que no? Què passa, que els seus orígens li ho impedeixen?

Els ateneus vam ser presents a l'Smithsonian Folklife Fetsival a Washington. Vostè, que hi va ser també, com es treballa la internacionalització de la cultura?

A l'Smithsonian van quedar molt parats de la riquesa, la diversitat i la multiplicitat de formes en la qual la cultura popular catalana s'expressava: des de les catifes de flors a les falles del Pirineu i els balls populars, la música, gegants, castellers... En definitiva, va ser un gran aparador per a la cultura del país, i la gent que va passar per allà durant aquells quinze dies va descobrir la nostra diversitat, un dels punts forts que tenim.

De la mateixa manera, també va ser la nit de Sixena al Museu de Lleida, oi?

Sí, aquella nit, el que avui és el president Quim Torra i jo, vam anar-hi, viure-ho, i va ser molt dolorós. Va ser una suma d'elements que es van alinear des del punt de vista negatiu. Una aplicació del 155, que donava una legitimitat a un ministre que havia de fer de conseller de Cultura, i que, en lloc de defensar allò que li correspondria, com que és de l'altre bàndol, va fer tot el contrari. Ell va utilitzar tot el seu poder per donar cobertura als que volien fer que aquelles obres marxessin, amb nocturnitat i traïdoria. Aquest va ser un dels aspectes més dolorosos del 155, pel sentit que va tenir com de violació.

«Les institucions catalanes han d'estar en mans d'un govern que hagin triat els catalans, no que hagi decidit el govern espanyol.»

«Segurament aleshores no et caldrà destacat, però et deixo un per si de cas: Les meves expectatives del que podem esperar del govern espanyol són francament baixes. Als fets em remeto.»

Uns mesos després es forma nou govern, i vostè entra en substitució d'un company que en va ser expulsat quan només hi duia un parell de mesos.

És una sensació absolutament agrejolça, molt desagradable. No vaig voler celebrar el meu nomenament perquè no hi havia res a celebrar. Jo era molt feliç fent de directora de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC) i no hauria pensat mai de la vida de poder acabar fent de consellera de Cultura. Per nosaltres el 155 era absolutament pernicios i calia aixecar-lo, pels diners que es van perdre, per la no-gestió que s'estava duent a terme per part de qui li corresponia, però, per altra banda, perquè les institucions catalanes han d'estar en mans d'un govern que hagin triat els catalans, no que hagi decidit el govern espanyol.

Com encara el repte?

Jo ja fa més temps que estic fent feina a la Conselleria, que el que va tenir ocasió de poder fer el Lluís, perquè va entrar a finals de juliol [de 2017] i el 28 d'octubre estava marxant a l'exili. Quan hem acceptat aquests càrrecs, nosaltres ja estem acceptant també que estem exposats a la presó o l'exili, perquè els nostres companys que ens han precedit ja hi són. És una sensació de molta responsabilitat i alhora de molta ràbia, de poder treballar per mantenir una normalitat.

Quan els que són a l'exili tornin, deixarem els nostres llocs en 3, 2, 1..., perquè voldrà dir que s'ha retornat a una situació de normalitat.

Quina relació manté amb el conseller Puig? És bona i fluida?

Amb el Lluís? Moltíssim! El Lluís i jo, a més de ser companys, que ens vàrem conèixer treballant, hem esdevingut molt amics. De fet, amb la primera persona que es posa en contacte, després de la primera roda de premsa des de Brussel·les, és amb mi. La primera persona que viatja cap allà i amb la que va estar vint minuts abraçada de peu, plorant, és amb mi. I afortunadament, les noves tecnologies permeten mantenir-hi un contacte diari. Justament per això em sento amb més energia, perquè amb ell sí que ja hi tenia una amistat personal. A més, hem treballat aquests darrers cinc anys junts.

Probablement, la relació amb el ministeri espanyol no serà tan càlida.

A veure, jo estic obligada a tenir-hi una relació cordial, de cortesia institucional, perquè em pertoca representar els interessos de Catalunya, i amb el ministre soc molt contundent i vehement, però això no impedeix que jo no pugui ser cordial per intentar

L'anècdota

Quan el 2012 el conseller Ferran Mascarell em fa anar al seu despatx, a la Conselleria de Cultura, perquè em volia proposar que fos la directora de la Institució de les Lletres Catalanes. Jo encara no ho sabia. En entrar-hi, el conseller em va preguntar si no hi havia estat mai, li vaig dir que no, i aleshores em va respondre que me'l mirés bé, perquè algun dia aquell seria el meu despatx.

«Què diu aquest home?» vaig pensar. Aleshores vaig posar molt en qüestió el que em va dir després, que era si volia acceptar el càrrec de directora de la ILC. Aquell gener ja vam entrar el Lluís Puig com a director general de Cultura Popular, i jo a la ILC. O sigui, que encara que això ho hagués dit el conseller Mascarell el 2012, us podeu imaginar que jo mai a la vida ho hauria imaginat, i quan ara vaig haver de rellevar el Lluís, la sensació que em queda és de la ganivetada que va representar l'aplicació del 155. La dissolució d'un govern que és legítim, d'unes eleccions fetes en una situació d'excepcionalitat absoluta, amb presoners, exiliats. Guanyar les eleccions i tots els impediments per fer govern... això provoca una certa ràbia continguda. Malgrat això, hem de poder fer el millor servei possible a la cultura catalana.

aconseguir que tinguem allò que ens pertoca. Ara bé, què podem esperar d'un estat que s'ha retirat des del punt de vista de les inversions culturals de manera flagrant durant els darrers anys? Jo li vaig dir ben clarament: «*Ya nos habéis dado la independencia, pero dádnosla del todo*». Si s'han retirat en l'ajut a equipaments que són de la seva titularitat i en els quals no estan invertint, que ens la donin del tot i nosaltres ja ho gestionarem. Les meves expectatives del que podem esperar del govern espanyol són francament baixes. Als fets em remeto. Ara, la meua relació personal, per intentar aconseguir el que ens correspongui en el menor lapse de temps possible, ha de ser bona. Fins i tot ell m'ha reconegut que s'ha produït una desatenció sistemàtica en els darrers anys. En genèric, però, el que jo puc esperar del govern espanyol, que no ha fet cap gest substancial en relació als presos polítics i als exiliats, és molt poc, perquè són els campions de dir que faran una sèrie de coses i després incomplir-les sistemàticament.

Quin record guarda de la Institució de les Lletres Catalanes?

El millor possible! Quan hi arribo ho faig tenint el dubtós honor de ser la directora més pobra de tota la ILC. Vaig passar de gestionar un pressupost que l'any anterior havia estat de tres milions, a un; i de dinou persones, comptant-me a mi, a deu. Jo em vaig trobar amb un equip que no tenia ni telèfons mòbils, i jo havia de fer la revolució digital i el portal de les Lletres Catalanes, com finalment vaig fer. Per tant, era un repte a tots els nivells: la institució naixia al segle XX, amb una mentalitat del segle XIX, i jo la volia col·locar al segle XXI. Quan tu dones ajuts, i has de perseguir la gent perquè posi el teu logo, o no pots ni tan sols donar ajuts, i la gent et demana que hi vagis, només pel fet que acompanyant-los prestigis un determinat acte, és la diferència que jo vaig viure en la Institució. Va ser un repte humanament molt intens i també enriquidor! Per això vaig viure amb molt de dolor la intervenció del 20 de setembre, just quan havíem de celebrar el 80è aniversari de la Institució. Estàvem intervinguts i no podíem pagar ni les cadires, ni els llums, ni tècnics, ni artistes, ni ningú... però el món de les lletres es va voler sobreposar, i ho vàrem fer. Aquest va ser un dels darrers actes del conseller Puig.

2018
 ANY EUROPEU
 DEL PATRIMONI
 CULTURAL
 #EuropeoCulture

Connectem amb la cultura

A la Diputació de Barcelona promovem
 l'accés universal a la cultura

Xarxa d'Espais Escènics Municipals

Cartellera d'espectacles amb la millor oferta escènica i musical.

@TeatresODA
 escenari.diba.cat

Xarxa de Museus Locals

Agenda d'activitats de la Xarxa de Museus Locals de la demarcació de Barcelona.

XarxaMuseusLocals LaMiradaTactil patcdiba @patcdiba
 museuslocals.diba.cat

Xarxa d'Arxius Municipals

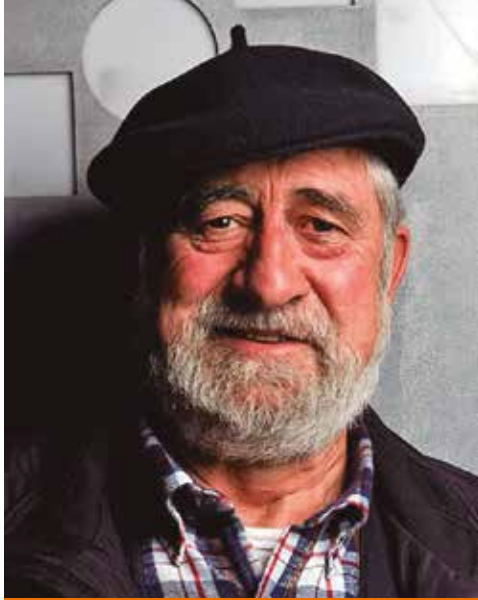
Per una correcta gestió del patrimoni documental local dels ajuntaments.

@patcdiba
 xam.diba.cat

Diputació
 Barcelona

#DibaOberta

PEPE BEÚNZA, Primer objector de consciència.

«La presó és, i ha de ser, una eina de lluita per esdevenir més savis i forts»

Pepe Beúnza (Beas de Segura, 1947) és enginyer agrícola i un ferm defensor del cooperativisme com a alternativa a un capitalisme desbocat des de l'activisme ateneístic a Caldes de Montbui. És el primer objector de consciència, un moviment que va aglutinar un milió de persones i que va acabar amb el servei militar des de la no-violència. L'enganxem anant cap a un acte sobre la insubmissió a Girona.

Com comença la seva vinculació amb l'Ateneu de Caldes?

Jo vaig anar a Caldes de Montbui, perquè vaig començar a treballar a l'Escola d'Agricultura com a professor, i em vaig començar a integrar en tots els moviments alternatius que hi havia. Quan vaig veure que hi havia el Centre Democràtic, i hi havia allà uns amics, no ho vaig dubtar, i des d'aleshores sempre n'he estat soci. Devia ser l'any 1982 o 1983.

Doncs, miri, jo sóc de l'any 1983!

[Riu] Suposo que vaig celebrar el teu naixement apuntant-me a l'Ateneu! Cal dir que totes les lluites que hem fet des de Caldes: ecologistes, pacifistes, socials... sempre han estat acollides per l'Ateneu. Per mi, això ha estat una gran satisfacció. N'estic ben orgullós, de com s'ha involucrat el Centre Democràtic en

totes les lluites del poble. Per mi ha estat un cooperativisme actiu i lluitador.

Vista la situació política actual, de què ens pot servir un ateneu?

Home, un ateneu ha de ser un centre de lluita pacífica. La gent ateneïsta i cooperativista té clar que els canvis socials són lents, culturals i de suport mutu. En aquest sentit, en el moment en el qual estem, aquesta visió és clau. Hem après del País Basc que el camí de la lluita armada no duu enlloc, o sigui, que hem de treballar el camí de la cooperació i de la lluita no violenta. I, en aquest sentit, l'Ateneu està organitzant sempre xerrades, reunions... Jo confio molt en una Catalunya republicana, sobirana i cooperativista, perquè, evidentment, és l'antídot al capitalisme explotador. Necessitem una economia en la qual el fruit del treball es reparteixi en funció de l'esforç i no del capital. El capitalisme és un sistema depredador que ens porta al precipici.

Vostè és considerat el primer objector de consciència, però va haver de trepitjar primer la presó.

Per motius polítics, socials i de no-violència, sí. Jo vaig estar a la presó, perquè de vegades has de fer un esforç gran i sacrificar-te. S'ha d'explicar que la presó és l'arma que té el poder per acollonir-nos. Si no tenim por i estem disposats a anar a la presó, el poder no té cap poder sobre nosaltres. Jo això ho tenia molt clar i sabia que, només entrant-hi, ja era tan fort com el Capità General. Per nosaltres, la presó és i ha de ser una eina de lluita per esdevenir més savis i forts.

Jo vaig estar-hi dos anys, i quinze mesos en un batalló disciplinari al Sàhara. Em van condemnar en dos consells de guerra. Quan vaig sortir del Sàhara, vaig sortir encara més convençut i savi.

M'evoca la figura de Jordi Cuixart, el president d'Òmnium Cultural. Podem establir paral·lelismes entre la situació actual i la seva?

Absolutament. El Jordi Cuixart, el Jordi Sànchez i la resta de presos tenen claríssim que la lluita ha de ser no violenta. Ara mateix, anem en un carro en el qual o bé guanyem o anem tots cap al precipici. La lluita per la llibertat no ho és només per Catalunya, sinó també per la llibertat a tot arreu; la repressió, la mentida i l'opressió fan mal a tot arreu. Ja que tenim unes bones condicions, i una gent tan valenta que ha estat capaç de fer aquest sacrifici sense violència, potser podem ser un model per a altres pobles que estiguin en lluita. Nosaltres, amb una campanya gran i amb el poder mediàtic en contra, vam aconseguir un milió d'objectors de consciència, que aviat es diu. Nosaltres no lluitàvem només per no fer la mili, sinó que lluitàvem pel desarmament. El camí de la violència ens ha dut a la bomba atòmica, i aquesta al suïcidi col·lectiu.

Deixa'm afegir que l'humor és també una gran eina de lluita no violenta. La tirania no pot admetre l'humor, els emprenya, i per a nosaltres és una arma fortíssima. O sigui, que cuidem l'humor! La lluita ha de ser divertida també. Nosaltres a la presó rèiem tot el que podíem, perquè era una altra forma de vèncer.